

NGV - afdeling

KEMPLEN - en PEMPLAND

MEDEDELINGENBLAD

jaargang 9 no. 2 verschijnt 1x per kwartaal

juni 2001

NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING
Afd. K E M P E N - en P E E L L A N D

INHOUD

pag.	Inhoud
25	Van de redactie Het redactie-adres is veranderd
26	Geplande bijeenkomsten Een nieuwe verhuizing
27	Korte inhoud van bijeenkomsten Digitaal genealogisch fotobeheer
32	Het gebruik van de computer in de populatiegenealogie
38	Computer en genealogie, een geschenk uit de hemel
41	Computergenealogie in Vlaanderen
44	GenLias - de stand van zaken in Brabant
46	Bronbewerking in Zuidoost Brabant
48	Digitale bronbewerkingen: toen, nu en straks
49	Het Streekarchief Regio Eindhoven gaat digitaal
53	Computer en genealogie, dat was een klap!
54	Werkgroep Computergenealogie
56	Kopij voor volgend nummer

Niet ondertekende stukken worden gepubliceerd onder verantwoordelijkheid van de redactie.

ISSN 1566-0052

'Boek je vooruitgang, als je voortgaat?', zingt mijn zoon (in het Engels) in een van zijn liedjes. De ontwikkeling van de computer gaat maar door en voort en zo ook de gebruiksmogelijkheden ervan voor de genealoog. Nieuwe technische mogelijkheden brengen nagenoeg altijd verbeteringen in het bestaande en vooral ook onvermoede veranderingen teweeg. Op 3 mei liet dhr. Diepbrink zien, hoe HAZA-21 de nieuwe mogelijkheden van de computer aanwendt voor opslag, beheer en verwerking van genealogische gegevens. Daarbij schetste hij allereerst de ontwikkelingen van het programma in de afgelopen 10 jaar. In die periode heeft de computer zijn vaste plaats veroverd ook op de werkplek en in de huiskamer. Ook de genealogiebeoefening profiteert in ruime mate. Up-to-date programma's leveren de beoefenaar gereedschap voor zijn hobby. En wat is er niet af gemopperd op WP in al die redactie's van onze afdelingstijdschriften! Kopij aan te leveren op floppy of schijfje in speciale envelop! Inmiddels is er e-mail, waarmee deze in seconden wordt aangeleverd. Zelfs het verfrissende loopje naar de brievenbus is daardoor verleden tijd. De avonturen op Internet zijn in dit tijdschrift uitvoerig door Ruud Swier beschreven. Een website is een mogelijkheid te meer om als persoon, afdeling of vereniging kond te doen van je activiteiten. Als je hem onderhoudt tenminste. Een groeiend vermogen tot digitalisering van allerlei soorten gegevens (geluid en beeld); een steeds snellere verwerking van steeds meer gegevens; de plaats vindende integratie van computer, telefoon, televisie en audio-apparatuur betekenen nu al en zeker straks, dat de genealogie-beoefening van aanzicht zal veranderen. Want van mogelijkheden zal gebruikt gemaakt worden; zo niet door u, dan wel door anderen.

Het doel van de NGV is het bevorderen van de genealogiebeoefening. Het gebruik van de computer is daarbij een middel. Middelen zijn niet zaligmakend; de microscoop op mijn studeerkamer maakt nog geen goed bioloog van me; zoals de gitaar mijn zoon niet tot een goed popmuzikant maakt. Goede genealogie is niet afhankelijk van een computer. En ook met de computer blijft het mensenwerk en onderhevig aan de wetten van 's mensen onvolkomenheid. Maar of je nu kwaliteit wilt leveren, een grote kwantiteit aan gegevens wilt verwerken, een fraai product voor de familie wilt produceren of gewoon lekker bezig wilt zijn met je hobby en alles wat daarbij komt kijken: een computer is daarbij verschrikkelijk handig en nuttig; 'Sund' om daar geen gebruik van te maken!

Dit onderwerp voor ons JUNI-nummer is gekozen op voorstel van de werkgroep 'Computergenealogie'. Deze werkgroep heeft zich ook beijverd om dit nummer zo te vullen, dat het zijn waarde na lezing behoudt. Of zij en wij daar in geslaagd zijn en dit nummer een plaats naast uw computer verdient, is aan u.

HET REDACTIE-ADRES IS VERANDERD

Ik ben verhuisd. Mijn nieuwe adres is:

Ouverture 54, 5629 PV Eindhoven

Mijn telefoonnummer blijft hetzelfde:

040 283 38 31

Ook mijn e-mail-adres is niet veranderd:

RuudSwier@cs.com

Voortaan staat ook een fax klaar om uw bijdragen te ontvangen en wel onder nummer:

040 256 80 96

Ruud Swier

GEPLANDE BIJENKOMSTEN

Dinsdag 11 september 2001

De geschiedenis van het Notariaat

Door O.J.A.M.J. Dierckxsens.

DE PLAATS VAN SAMENKOMST IS OOK VERANDERD:

EEN NIEUWE VERHUIZING

WE GAAN NAAR MEARE/ECKARTDAL.

Met ingang van het nieuwe seizoen in september a.s. gaan we naar een andere ruimte voor onze maandelijkse bijeenkomsten. We hebben een tip gekregen van een van onze leden om eens te gaan kijken bij Eckartdal, een instelling voor gehandicapte mensen op de grens van Eindhoven en Nuenen. Die beschikt over een groot en mooi aangelegd terrein waar naast een aantal wooneenheden ook een ruimte voor ontspanning aanwezig is, De Herberg genaamd.

Het bestuur van de instelling, die tot de Meare-groep behoort, heeft in het kader van een beleid om de bewoners van de instelling meer in contact te brengen met de buitenwereld besloten om de op het terrein aanwezige faciliteiten ook tegen vergoeding aan derden ter beschikking te stellen. Van deze regeling kan onze vereniging ook gebruik maken.

Boven De Herberg.

Boven de Herberg bevindt zich een tweetal zalen, waarvan de grootste - de Rode zaal - heel geschikt is voor onze bijeenkomsten. Allerlei voorzieningen voor geluid en beeld zijn daar aanwezig. Bovendien mogen we daar onze bibliotheekkasten plaatsen, zodat ook onze vertrouwde Cals-computer en onze boeken op de verenigingsavonden bij de hand zijn.

Beneden in de Herberg is volop gelegenheid om - uiteraard tegen schappelijke prijzen - koffie, thee, bier en fris te gebruiken. Parkeergelegenheid is er op het terrein ruim voldoende, want bij de ingang zijn een groot aantal parkeerplaatsen beschikbaar en voor wie minder goed ter been is zijn er ook nog enkele plaatsen bij de ingang van de Herberg.

De vergaderruimte is weliswaar op de verdieping gelegen, maar dankzij een lift goed te bereiken voor minder-validen. Verder voldoen brandweermiddelen en nooduitgangen aan alle voorschriften.

Ingangende september 2001.

Het bestuur was van oordeel dat we met ingang van de septemberbijeenkomst van nieuwe ruimte gebruik moeten maken en dus heeft de secretaris de data 11 september, 9 oktober en 13 november bij Eckartdal gereserveerd. We blijven dus op de tweede dinsdag van de maand onze bijeenkomsten houden.

Hoe komt u in Eckartdal?

Eckartdal is gelegen aan de Nuenenseweg no.1 te Eindhoven. De Nuenenseweg is, komende van Eindhoven de laatste zijweg rechts van de Sterrenlaan, net voor het laatste stoplicht op de rand van Eindhoven. De Sterrenlaan overgaand in de Europalaan is de weg van Eindhoven naar Nuenen. Bent u eenmaal op de Nuenenseweg dan slaat u bij de bushalte linksaf het terrein van Eckartdal op. Direkt links vindt u de parkeerplaatsen. Er staat een plattegrond waarop de Herberg is aangegeven.

Namens het Bestuur
Geert Rozendal

KORTE INHOUD VAN BIJEENKOMSTEN

Dinsdag 11 september 2001.

De geschiedenis van het notariaat, door O.J.A.M.J. Dierckxsens.

De heer Dierckxsens, notaris te Kaatsheuvel en vice-voorzitter van de afdeling 's-Hertogenbosch en Tilburg, zal ons eerst inwijden in de ontstaansgeschiedenis van het notariaat. In ons land heeft vooral Napoleon het notariaat vorm gegeven.

Notariële akten zijn waardevolle en interessante bronnen voor genealogen. Koopakten, huwelijksvoorwaarden en -toestemmingen, testamenten, maar ook getuigenverklaringen en weddenschappen kunnen een bijdrage leveren aan ons genealogisch onderzoek. De heer Dierckxsens zal ons inzicht geven in wat we zoal kunnen vinden in de notariële archieven en hoe we daarvan gebruik kunnen maken.

DIGITAAL GENEALOGISCH FOTOBEHEER

INLEIDING

Iedere genealoog bezit waarschijnlijk een verzameling bescheiden, waarmee hij zijn genealogisch onderzoek en daaruit resulterende publicaties kan aankleden. Beeldmateriaal neemt daarin vaak een prominente plaats in. Naarmate het aantal afbeeldingen toeneemt groeit ook de behoefte aan een beheersysteem, waarmee de verschillende beelden gemakkelijk toegankelijk gemaakt kunnen worden. Omdat ik veronderstel dat meer genealogen moeite hebben met het houden van een goed overzicht over hun digitale collectie beeldmateriaal (daartoe beperk ik me in dit verhaal), wil ik hieronder de door mij gehanteerde methode beschrijven. Dit temeer, omdat ik zelfs na het nodige speurwerk nauwelijks goed toegankelijke literatuur over dit onderwerp heb gevonden. Daarom wil ik in dit artikel de manier aangeven, waarop ik mijn digitale beeldcollectie met behulp van een computer beheer. Ik beschik daarvoor over een PC met een 733 MHz processor, een 30 GB harde schijf en 256 MB werkgeheugen. Deze computer is uitgerust met een CD-brander. De daarbij behorende randapparatuur bestaat uit een (z/w) HP III LaserJetprinter, een A4-scanner en een dia- en negatiefscanner. Voor archiefwerkzaamheden gebruik ik een 486 laptop, waarop het door mij gebruikte genealogieprogramma en een tekstverwerker staan. Voor en na een archiefbezoek zorg ik ervoor, dat ik de gewijzigde genealogische bestanden ook op mijn PC heb aangepast.

Mijn digitale beheersysteem berust voor een aanzienlijk deel op een numerieke code, die gekoppeld is aan de persoonscode of aan de relatiecode van mijn genealogische programma. Dat programma (ik gebruik PRO-GEN 3.0a) leent zich weliswaar ook uitstekend voor toepassing van allerlei andere vormen van gegevensbeheer, maar toch geef ik de voorkeur aan een specifiek databaseprogramma. Dat is vooral vanwege de grote omvang van mijn collectie, de mogelijkheid om afbeeldingen tijdens het werken aan de database te bekijken en de ruimere mogelijkheden voor selecties en presentaties van Windows-programma's.

BEELDOPSLAG

Welke digitale beelden heb ik in mijn bestand opgenomen? Ik noem de categorieën die ik in mijn eigen verzameling hanteer, maar uiteraard zijn die voor aanvulling of wijziging vatbaar.

- portretopnamen (gekoppeld aan de persoonscode)
- relatieopnamen (gekoppeld aan de relatiecode van het echtpaar)
- familieopnamen (gekoppeld aan de relatiecode van het overkoepelende echtpaar)

- groepsoptnamen (gekoppeld aan de persoonscode van het meest relevante familielid)
- akten (gekoppeld aan de persoons- of relatiecode)
- signaturen (gekoppeld aan de persoonscode)
- beroepen (afzonderlijke categorie)
- plaatsbeschrijvingen (afzonderlijke categorie)
- historische beschrijvingen (afzonderlijke categorie)
- medisch-historische beschrijvingen (afzonderlijke categorie)

Ik heb het hier uitsluitend over digitale bestanden, dat wil zeggen over afbeeldingen, die ik gescand heb (ik beschik niet over een digitale camera) en in beeldformaat op mijn computer heb opgeslagen.

Voor het scannen van foto's, dia's en andere bitmapplaatjes gebruik ik het *tif*-formaat (omdat dat formaat geen beeldinformatie verloren laten gaan) in een resolutie van 300 dpi. Ik sla dit beeld -als het zich daartoe leent- bij voorkeur op in een standaardafmeting van 10 bij 15 cm (wereldkaartformaat), waarbij ik alleen enkele grove correcties toepas (afsnijden, verscherpen, correcties en eventueel aanpassing van contrast en helderheid). Per gescand en bewerkte afbeelding kom ik dan op ongeveer 6 MB beeldgrootte uit. Dat is weliswaar behoorlijk groot, maar het leent zich m.i. daarmee ook voor een goede afdrukweergave. Bij toepassing in een publikatie kan ik zo'n afbeelding nog gemakkelijk uitvergroten tot A4-formaat, zonder dat de kwaliteit daarvan tekort schiet. Ik heb niet de intentie om ooit op posterformaat te gaan werken, dus een hogere resolutie heb ik niet nodig en bij het afdrucken op een kleiner formaat neemt de resolutie alleen maar toe.

Voor de scans van vectorplaatjes (lijntekeningen, heraldische en gemeentewapens, etc.) gebruik ik het *gif*-formaat (dat maar 256 kleuren aankan), waarbij ik eventueel het aantal kleuren kan beperken om ruimte te winnen.

Veel populaire fotobewerkingsprogramma's kennen de mogelijkheid foto's op te slaan in een digitaal fotoalbum, waarin de gescande of ingelezen foto's overzichtelijk in mappen geplaatst kunnen worden. Toch zijn de mogelijkheden van die digitale albums vaak beperkt; de capaciteit van de albums is meestal niet al te groot, je kunt de afbeeldingen niet altijd voldoende duidelijk benoemen en zoekmogelijkheden op categorie of trefwoord ontbreken meestal. Daarom maak ik zelf gebruik van een ander opbergsysteem.

Iedere categorie afbeeldingen (bijvoorbeeld 'Portretten', 'Relaties', 'Families') sla ik op de harde schijf op in een afzonderlijke map (dat is een persoonlijke keuze). Wanneer zich in die map voldoende afbeeldingen bevinden maak ik weer ruimte op mijn harde schijf door de map in zijn totaliteit op een genummerde CD-schijf te branden. Bij de hierboven genoemde resoluties zijn dat ruim 100 afbeeldingen per CD-ROM. Deze CD-ROMs vormen mijn eigenlijke digitale beeldarchief. Een aparte database op de harde schijf bevat de samenvatting van de gegevens, welke afbeeldingen zich op welke CD-ROM bevinden (zie hieronder). Het is handig om het ter zake zijnde deel van die database mee te kopiëren naar die CD-ROM, terwijl hij tegelijkertijd voor cumulatieve doeleinden ook op de harde schijf blijft staan.

Daarnaast maak ik op de harde schijf een parallelmap aan, waarin ik dezelfde afbeeldingen in een sterk gecomprimeerd *jp(e)g*-formaat bewaar met dezelfde naam of codering als de oorspronkelijke afbeelding. De afbeeldingsgrootte van elke opname wordt in dit formaat gereduceerd tot ca. 75 KB, voldoende voor een goede herkenbaarheid van het beeld op het scherm. Deze map laat ik op de harde schijf staan, zodat ik met de hulp van een viewer snel in die beeldatlas kan zoeken naar een gewenste afbeelding of er een zgn. thumbnail-overzicht (pagina met sterk verkleinde foto's) van kan printen.

Handige viewers met goede beheermogelijkheden voor digitale grafische databases zijn bijvoorbeeld ACDSec, Cumulus5, FotoStation 4.0 en ThumbsPlus 2000. Informatie over deze programma's en de mogelijkheden voor het downloaden of bestellen zijn te vinden op de internetadressen: www.acdsystems.com ; www.canto.com ; www.fotoware.com en www.kellymedia.de . In het door veel computergebruikers gehanteerde programma ACDSec kan naast de titel van de opname ook een korte beschrijving worden opgenomen, die als een afzonderlijk (verborgen) bestand in het album wordt geplaatst. Ikzelf geef de voorkeur aan het programma FotoStation, omdat dit programma naast de korte beschrijving ook mogelijkheden voor trefwoorden en enkele andere categorieën toelaat. Maar ook ACDSystems kent een beheerprogramma (FotoCanvas) en datzelfde geldt ook voor de andere programma's. Wil je echter nog meer informatie in de database opnemen, dan kun je volgens de hieronder beschreven methode te werk gaan, waarin gebruik gemaakt wordt van een afzonderlijk databaseprogramma.

DATABASE

Je database moeten zowel gegevens over de aard van het digitale beeld als van de lokatie van het bestand op de harde schijf of op de CD-ROM opgenomen staan. Hij moet ook een beschrijving bevatten van de beelden en eventueel van de categorieën en trefwoorden, waarmee het gewenste beeld snel gevonden kan worden. Voor portretten, signaturen en andere familiale afbeeldingen is de codering toereikend die volgens de hierboven beschreven methode aan de afbeelding zelf is meegegeven. Als het echter om afzonderlijke categorieën gaat (zoals beroepen, geografische of historische afbeeldingen), dan is dat niet meer van toepassing en moeten andere ingangen gehanteerd worden, zoals categorieën of trefwoorden. Verderop zal ik daar een voorbeeld van geven. Die afzonderlijke categorieën doen met name goede dienst als genealogische, geografische en heemkundige elementen deel uitmaken van het beeldbestand.

Om een goed overzicht te houden maak ik een database aan van alle afbeeldingen, zorg voor een zakelijke beschrijving van de beelden en neem ter wille van de ruimte en de snelheid van het zoeken een *verwijzing* op naar de gecomprimeerde *jpg*-afbeelding (en niet de afbeelding zelf), zodat gegevens en afbeelding in dezelfde presentatie zichtbaar worden. Let wel, ik heb het hier over een afzonderlijk databasebestand, in tegenstelling tot de in de vorige paragraaf beschreven methode.

Als deze database erg groot wordt kun je overwegen afzonderlijke databases aan te leggen voor de verschillende hierboven genoemde categorieën (portretten, relaties, signaturen, enz.) en daarvoor telkens dezelfde indelingsprincipes te gebruiken.

De database zelf kan als volgt opgebouwd worden:

nummer	Beeld	CD	Onderwerp	Categorie	Trefwoorden
0001	C:\JPGVP000000A.JPG	001	Albert Koning	Portret	Proband

Volgnummer: het door de computer toegewezen volgnummer in het cumulatieve databasebestand, dat alle opgenomen afbeeldingen bevat

Beeld: de naam en het adres van de bijbehorende (gecomprimeerde) afbeelding op de harde schijf, dus de verwijzing naar het JPG-bestand (zie hieronder)

CD: het codenummer van de map of van de CD, waarop de ongecomprimeerde afbeelding is opgenomen (die eventueel voor publikaties gebruikt kan worden)

Onderwerp: de beschrijving van de persoon, relatie, gezin, familie, groep of voorstelling, die op deze afbeelding is uitgebeeld

Categorie: de generieke aanduiding van de afbeelding, bijvoorbeeld portret, ambacht (beroep), familie-/gemeentewapen, signatuur, stadsgezicht, etc.

Trefwoorden: de karakteristieke begrippen, die als zoekterm in een register kunnen worden opgenomen of waarop de betreffende afbeelding kan worden teruggevonden

Naar behoefte kunnen er meer velden opgenomen worden. Hoe meer velden je echter gebruikt, hoe trager de invoer- en zoekfuncties worden en bij heel grote bestanden kan dat een behoorlijk probleem worden.

BEELDBESCHRIJVING

Voor mijn doeleinden hanteer ik een codering van 8 tekens (het oude DOS-systeem), gevolgd door drie letters voor het gebruikte formaat. De algemene formule voor een portret is bijvoorbeeld: 'P000000A.JPG'. Daarbij staat de P voor de categorie Portret, de zes cijfers 0 voor het persoonsnummer (inclusief de voorlooppunten i.v.m. sortering op oplopende volgorde) en de A voor het volgnummer (als ik van een en dezelfde persoon meerdere portretten in mijn bestand heb). De extensie .jpg verwijst naar het gecomprimeerde bestand op de harde schijf; verwijzingen naar oorspronkelijke bestanden worden eventueel aangeduid met de extensies .tif, .bmp, .gif, etc. Ter verduidelijking zal ik aangeven wat in de onder de paragraaf 'Beeldopslag' genoemde categorieën opneem.

Portretopnamen: In de categorie portretopnamen neem ik afbeeldingen op van een enkele persoon in een grotere of kleinere niet ter zake doende omgeving. Dat kan een pasfoto zijn, maar ook een grotere opname, waarop andere personen voorkomen. Deze spelen echter geen rol voor deze opname.

Relatieopnamen: Onder relatieopnamen neem ik niet alleen twee personen met een vaste verbintenis op, maar ook de eventueel daaruit voortkomende kinderen. Gezinsfoto's vallen eveneens onder deze categorie, maar ook opnamen van één van de ouders met één of meer van de kinderen of van kinderen zonder hun ouder(s).

Familieopnamen: Tot de familieopnamen reken ik de tot meer dan één gezin behorende familieopnamen (bijvoorbeeld bij reünies), waarbij de codering gebaseerd is op de relatiecode van het overkoepelende ouderpaar. Ook loggerende neefjes of nichtjes die met de eigen kinderen vereeuwigd zijn neem ik in deze categorie op.

Groepsopnamen: Groepsopnamen zijn opnamen van meerdere personen, waarvan er slechts één genealogisch interessant is, bijvoorbeeld een klassefoto of een foto uit diensttijd. Staan er op die foto meerdere genealogisch van belang zijnde personen, dan worden er digitale kopieën gemaakt met voor ieder een eigen code, verwijzend naar het persoonsnummer.

Akten: Akten kunnen zowel betrekking hebben op personen (geboorte, overlijdensakte) als op relaties (huwelijksakte, testament, notariële akte). Daarom kan de voorloopletter zowel een P als een R zijn en geven de daarop volgende cijfers het persoons- of relatienummer aan. Deze komt als eerste teken ná de A te staan. Hier bevat de code dus twee alfabetische letters i.p.v. een, zoals bij de andere coderingen.

Signaturen: Een signatuur (handtekening) kan slechts van één persoon afkomstig zijn en krijgt dus het persoonsnummer van de betreffende persoon.

Beroepen: Voor de categorie beroepen heb ik een afzonderlijke categorie aangemaakt. In deze categorie worden niet alleen opnamen van familieleden tijdens hun beroepsuitoefening opgenomen, maar ook de bekende beroepsuitbeeldingen van Jan en Kasper Luiken, en zoals deze zijn afgebeeld op gravures, schilderijen, miniaturen en sculpturen. Na de categoriale aanduiding B worden vijf lettertekens gereserveerd voor de beroepsaanduiding en twee voor het volgnummer. Van eenzelfde beroep kunnen immers vele afbeeldingen bestaan.

Locaties: Onder deze rubriek heb ik alle topografische en geografische afbeeldingen ondergebracht, zoals kaarten, plattegronden, stadsgezichten, kerken en andere gebouwen. De codering geschiedt op analoge wijze met de categorie 'beroepen'.

Historisch: Hieronder vallen historische evenementen, die van belang zijn voor het leven van mijn voorouders, bijvoorbeeld afbeeldingen van werkzaamheden, huldigheden, decoraties, etc. kortom al datgene, wat een historische 'kleur' geeft aan het dagelijks leven van de leden van mijn kwartierstaat. Ook bijzondere afbeeldingen van stambomen, aangiften, huwelijksvoltrekkingen, etc. heb ik in deze categorie opgenomen. De codering is weer dezelfde als hiervoor.

Medisch: Een specifieke hobby, namelijk de bestudering van de geschiedenis der geneeskunde, heeft geleid tot een uitgebreide collectie afbeeldingen, die ook voor genealogische doeleinden te gebruiken is. Denk bijvoorbeeld aan de uitbeelding van bepaalde ziekten, handicaps, doodsoorzaken, epidemieën, etc. Voor de een valt zo'n afbeelding misschien onder de categorie 'historisch', maar vanwege de omvang van de collectie heb ik daar voor mezelf een afzonderlijke rubriek van gemaakt. Ook hier gebruik ik eenzelfde codering.

Categorie	Teken1	Teken2	Teken3	Teken4	Teken5	Teken6	Teken7	Teken8	Beeldform
Portret	P	Pers-nr	Pers-nr	Pers-nr	Pers-nr	Pers-nr	Pers-nr	Volg-nr	bmp, gif, jpg, tif, etc.
Relaties	R	Rel-nr	Rel-nr	Rel-nr	Rel-nr	Rel-nr	Rel-nr	Volg-nr	
Familie	F	Rel-nr	Rel-nr	Rel-nr	Rel-nr	Rel-nr	Rel-nr	Volg-nr	
Groep	G	Pers-nr	Pers-nr	Pers-nr	Pers-nr	Pers-nr	Pers-nr	Volg-nr	
Akten	A	P/R	nr	nr	nr	nr	nr	Volg-nr	
Signatures	S	Pers-nr	Pers-nr	Pers-nr	Pers-nr	Pers-nr	Pers-nr	Volg-nr	
Beroepen	B	Beroep	Beroep	Beroep	Beroep	Beroep	Volg-nr	Volg-nr	
Lokaties	L	Lokatie	Lokatie	Lokatie	Lokatie	Lokatie	Volg-nr	Volg-nr	
Historisch	H	Histor	Histor	Histor	Histor	Histor	Volg-nr	Volg-nr	
Medisch	M	Med-hist	Med-hist	Med-hist	Med-hist	Med-hist	Volg-nr	Volg-nr	

gebruik van specifieke tekens voor de aanduiding van een bepaalde categorie afbeeldingen (teken1) verliest zijn betekenis als er afzonderlijke mappen worden aangemaakt voor ieder van de gecoprimeerde categorieën. Dat maakt echter de beeldverwijzing in de database weer onnodig ingewikkeld. De toegepaste methode blijft een kwestie van persoonlijke smaak.

Ik realiseer me, dat de keuze van de categorieën en de methode van databeheer een keuze vertegenwoordigt en vatbaar is voor verandering, uitbreiding en verbetering. Graag houd ik me daarom aanbevolen voor suggesties, die tot verbetering van het systeem kunnen leiden en voor de aanpak van collega-genealogen, die ook worstelen met het probleem van het digitale databeheer van de eigen beeldcollectie.

Albert Koning

HET GEBRUIK VAN DE COMPUTER IN DE POPULATIEGENEALOGIE

De populatiegenealogie is een vorm van genealogie, waarbij niet een voorouder met nakomelingen (in de vorm van een genealogie of parenteel) of een nakomeling met voorgeslacht (in de vorm van een kwartierstaat) het uitgangspunt is maar een hele bevolking of een bevolkingsgroep. Waar bij de klassieke vormen het gekozen uitgangspunt zeer beperkt is en de uitwerking ervan breed kan uitwaaien, vormt de populatiegenealogie noodzakelijkerwijs daarvan het spiegelbeeld. Waar een hele bevolking of bevolkingsgroep wordt uitgekozen is een verdere inperking van het onderzoeksterrein noodzakelijk om niet te verdinken in de mogelijkheden.

Zelf ben ik, intuïtief, in de 60-er jaren hiermee al begonnen met de bevolkingsgroep 'Europese vorsten' als model. Daarbij beperkte ik mij tot de 8 toenmalige regerende Europese vorsten (onder toevoeging van Otto von Habsburg en Louis-Ferdinand von Hohenzollern, als 'hoofden van hun huis') als probant. De gemakkelijke bereikbaarheid van de Europese Stammtafeln in de universiteitsbibliotheek van Utrecht maakte deze keuze voor de hand liggend. Bijna 30 jaar later heb ik deze gegevens ingevoerd in de computer en vervolgens dit bestand met gebruikmaking van allerlei bronnen uitgebreid. De eergisteren (15.4.2000) geboren Anna van Vollenhoven is daar inmiddels als nummer 9714 aan toegevoegd. Via de lijn Van den Broek-Van Schendel-Verschuuren sluit zij aan op Gemertse nakomelingen van Karel de Grote in dit bestand. Deze voorvader kan door de opbouw van het bestand nog via vele lijnen bereikt worden. Door de onderlinge koppeling van alle gegevens ontstaat de structuur van een 'verknoot vlechtwerk', waarin parentelen, genealogieën, kwartierstaten, Y- en eilijnen en schakels als vanzelf hun plaats vinden. Deze structuur maakt het daarnaast mogelijk en noodzakelijk om met nieuwe criteria naast de gebruikelijke ook andere lijnen en groepen te onderscheiden en daarvoor benamingen te bedenken. In het volgende zal ik o.a. uiteenzetten op welke wijze ik een dergelijk bestand verwerk tot een pak hapklare afstammingsgroepen en deelparentelen in de vorm van een 'verknapt verknoot vlechtwerk', waarin het begrip Gens Nostra (ons geslacht) niet meer voorkomt. Enkel de vondeling zonder nageslacht of relaties vindt in dit geheel geen plaats. De goede lezer zal inmiddels ook een antwoord mijnerzijds gelezen hebben op de vraag van mede-redacteur Ruud Swier in het decembernummer van 1999:

'Wie vertelt er eens, wat hij of zij het aardige vindt van zijn of haar familie-onderzoek?'² Bij mij zit het aardige dus niet alleen in 'familie' maar ook en juist in de eindeloze variatie op het simpele thema Verknoping en Vervlechting (de schakel) zowel naar het verleden (in de tijd) zoals b.v. mijn minimaal 7-voudige afstamming van Dirwiff, de stammoeder der 'Dirven's als met 'andere' groepen op andere plaatsen. Mijn bestand 'Eigen familie' bevat voornamelijk gegevens van personen uit Midden-Brabant. De verbanden met België, Frankrijk, Zwitserland, Duitsland, Zweden, Finland, Engeland, Wales, Curaçao, Aruba, Suriname, Brazilië, Jamaica, Mexico, de USA en Australië zijn voor mij dan ook net zo dierbaar als de 5 knopen met bovenvermelde Anna via de lijn Van den Broek-Van Schendel-Van den Broek. Daarnaast bevinden zich er in beginsel de schakels in met eenieder, die een kwartierstaat publiceerde met daarin gemeenschappelijke voorouders; de vervlochtenheid met een 7-tal andere families 'van Gestel' en het verband met collega's, vrienden, (oude) bekenden, leerlingen ook, mijn zwagers etc., voor wie ik op verzoek of met toestemming e.e.a. uitzocht, of waar ik tegen aan liep. En ook dit bestand heb ik als ware het een populatiebestand tot hapklare brokken verknapt. Al doende heb ik de uitgangspunten en methodische stappen genoteerd. U treft deze straks aan.

Bij mijn 'echte' populatiebestand¹ heb ik gekozen voor de kleinste gemeente (qua inwonertal) volgens de provincieatlas van Kuyper van 1865, waarvan ik de gegevens kan raadplegen in het Streekarchief Regio Eindhoven. In dat streekarchief zijn overigens meerdere personen bezig met het op- en uitbouwen van een populatiebestand. Mijn keuze was Borkel en Schaft, waarvan ik inmiddels alle gegevens van het bevolkingsregister en de

Het uitgangspunt is simpel: Bepaal welke voorouder met het meeste nageslacht voorkomt in het bestand en zonder dit af van het geheel; ga hiermee door totdat het oorspronkelijke bestand volledig is opgedeeld. Behoud de 'knopen' door de partners op te nemen in zowel zijn als haar groep. Voeg de kleinere groepen, die door het knippen losraken van het geheel toe aan de zojuist afgezonderde groep en maak van de grotere een eigen groep (deze worden gekenmerkt door de toevoeging van een letter aan het nummer van de groep, waaraan zij het laatst verbonden waren). Hierdoor komt elke persoon behalve in de groep van de partner(s) slechts in een groep voor.

Het zal duidelijk zijn, dat de voorouder met het meeste nageslacht een voorouder is, die zonder eigen voorgeslacht in het bestand voorkomt. We hebben dus een lijst nodig van alle personen zonder eigen voorgeslacht. Deze krijgen we met 'u.'. Deze personen kunnen we binnen het bestand markeren. De 'stammoeders' hebben in het algemeen evenveel nageslacht als de 'stamvaders' (behalve degenen met meerdere partners in het bestand). Omdat dit vaker voorkomt bij mannen dan bij vrouwen is het handig om van vrouwen op de lijst te controleren of hun kindertal dat van hun partners overtreft en hen anders van de lijst te schrappen. De mannen op deze lijst, waarvan de vrouw wel met voorgeslacht voorkomt in het bestand komen verder ook niet in aanmerking. Door de markering te verwijderen verdwijnen zij van de lijst. Vervolgens levert de optie in het menu <Tekenen genealogie> de nodige gegevens; deze optie vermeld ook (indien van toepassing) 'met onderlinge verwantschap' en verdient daardoor de voorkeur boven de keuze 'Genealogie'. Met 'Esc' laat je de uitvoering voor wat het is. Het samenstellen van deze lijst kost de nodige tijd. Het helpt om de lijst van een vorige versie te controleren en aan te vullen met nieuwe 'stamouders'. Met het programma kunnen we lijsten met namen uitvoeren; deze kunnen we op allerlei wijzen sorteren en uitprinten; vervolgens vul ik de getalsgegevens ouderwets met pen in en voeren deze weer in en ga opnieuw sorteren en uitprinten.

Er is nu vastgesteld welke voorouder als eerste met nageslacht uit het geheel zal worden geknipt om de eerste afstammingsgroep te vormen. Als dit nageslacht ook onderling weer voor nageslacht heeft gezorgd gaat dit in fragmenten. Ik ga opnieuw vaststellen, wie degene is van de kinderen, die het meeste nageslacht heeft en of daarbinnen onderlinge verwantschap wordt gemeld. Zolang daarvan sprake is ga ik daar mee verder, totdat de nakomeling is bereikt met nageslacht zonder onderlinge verwantschap. Deze nakomeling wordt als eerste met al de haren/zijnen uit het bestand verwijderd; om te beginnen uit het gezin, waarin zij/hij een kind is: eerst voorzie ik het met 'e' in het persoonsblad van een 'eigen code' die aangeeft in welke afsplitsing deze terecht zal komen en waardoor ik het gemakkelijk terug kan vinden. Dan ga ik terug naar het gezinsblad en druk vervolgens op 'del', 'n' en 'j'. Met 'k' voer ik een nieuw kind in in dit gezin en ga naar het persoonsblad. Hier kopiëer met Ctrl-K de gegevens van de zojuist verwijderde. De eigen code verander ik zodat er onderscheid is tussen de oorspronkelijke en de gecopiëerde. Met 'l' in het gezinsblad voorzie ik de nieuweling van een partner, die ik op dezelfde wijze kopiëer en codeer. Het stel komt nu dus 2 keer voor in het bestand. De copie zal vroeg of laat ook uit het bestand geknipt worden. Door de code is duidelijk in welk groep het oorspronkelijke paar terecht is gekomen. Hierdoor komen de knopen van het 'verknoopte vlechtwerk' in 2 verschillende groepen terecht en blijft de samenhang behouden. (Als de partner zelf nog verbonden is met de rest van het bestand kan ik overigens beter daar met het knippen beginnen). Vervolgens knip ik op dezelfde wijze van alle nakomelingen de partner(s) eerst los uit hun ouderlijk gezin, maak dan van hen weer een copie in dit gezin en koppel daaraan een copie van de nakomeling. Hierdoor is er binnen het geheel een los fragment ontstaan, dat ik een groepsfragment noem, dan wel een afstammingsgroep als er van onderlinge verwantschap tussen de nakomelingen van de stamouder geen sprake is. Als het duidelijk is dat door dit knippen kleine delen los raken van het geheel, laat ik dat knippen achterwege. De partner en hun verwanten blijven dan verbonden aan het losgemaakte fragment.

Ter controle voer ik de menu-optie 'totaalbeeld' uit. Als deze meldt, dat er 2 groepen zijn is het losknippen waarschijnlijk naar wens verlopen. Dit kan ik evt. op het scherm bekijken. Er kunnen ook meerdere groepen zijn ontstaan doordat het losgemaakte fragment daar de verbinding tussen vormde. Als er nog steeds sprake is van 1 geheel zal de uitgevoerde procedure grondig gecontroleerd moeten worden.

Met Ctrl-A verzamel ik alle verwanten van de gevormde groep, zet deze op schijf, laat dit uit het bestand verwijderen, maak met <Insert> een nieuw bestand en lees de gegevens van schijf weer in met Ctrl-T. Op deze manier verwijder ik alle losse delen uit het bestand; kleine voeg ik toe aan het nieuwe bestand. De eerder losgemaakte knopen maak ik weer vast in het persoonsblad met Ctrl-S. Dit doe ik met beide partners uit die relatie. Hierdoor hebben beide partners elke 2 afzonderlijke relaties met elkaar, waarvan 1 met kinderen. Door de andere relatie te verwijderen, de 'eigen codes' te wissen en de dubbele gegevens te verwijderen is alles weer als voorheen. Indien nodig breng ik eerst de kinderen met Ctrl-V en vervolgens Ctrl-K over van de 'ene' naar de 'andere' relatie van deze ouders.

Als er grote delen zijn losgeraakt lees ik die in in een afzonderlijk bestand, dat naast de nummeraanduiding nog een aanduiding met een Griekse letter krijgt. Afstammingsgroep 35B is dus het 2de losgeraakte fragment bij het losknippen van de 35ste afstammingsgroep. Het is goed mogelijk dat van de 'stamouder' met het op één na grootste getal nakomelingen een groot aantal is losgeknipt. Voordat we beginnen met het losknippen van groep 2 of fragment 2 bepalen we dus de volgorde op de lijst volgens de nieuwe situatie. Dit gaat behoorlijk snel, omdat deze aantallen nooit groter kunnen zijn dan bij de vorige keer. Als we eenmaal met een 'stamouder' begonnen zijn, wordt deze eerst met zijn gehele nageslacht losgeknipt al dan niet in fragmenten. Uit mijn bestand 'POPVORST' leverde het nageslacht van Karel de Grote in totaal 208 fragmenten op. Een waarlijke 'ontknoping' van het vlechtwerk derhalve. De Europese vorsten kunnen dus beschreven worden als het produkt van het zich langs verschillende lijnen onderling voorplantende nageslacht van Karel de Grote.

Als een afstammingsgroep eenmaal in een afzonderlijk bestand is ingelezen, markeer ik de 'stamouders' en voer van de optie 'genealogie' de keuze 'met meerdere stamvaders' uit en laat dit in ASCII wegschrijven naar een tekstbestand. Met de tekstverwerker werk ik dat dan uit naar mijn eigen smaak. Daarbij werk ik eerst de kinderen af met de minste nakomelingen en zo door tot en met de grootste groep nakomelingen. De 'aanverwanten' die in een een dergelijke groep voorkomen plaats ik voordat hun partners aan de orde komen (dus eerst de schoonouders van de kinderen zonder nageslacht; dan de gezinsstaat, dan de schoonouders van het 1ste kind met nageslacht en dan diens gezinsstaat enz.).

De laatste bewerking van de populatie van Dommelen en Borkel en Schaft met Westerhoven, Valkenswaard en Riethoven levert zo 79 afstammingsgroepen. Hiervan zijn er 55 uit het geheel geknipt en 24 zijn er door het knippen ontstaan. Een aantal van afstammingsgroepen is verdeeld in 2 of 3 fragmenten vanwege onderlinge huwelijken van nakomelingen van één paar stamouders.

Voorbeeld:

STAMVADERS	STAMMOEDERS	3	4	5	6
Smets, J*	Berg, van den W*	01	462/7	462/7	463
Joordens, G*		02	247/7	360/7	247
Zanden, van der A*	Dijk, van A*	33	40/7	319/7	41
	Lieshout, van MA	02	122/6	294/6	2
Jaspers, *	N., N*	06	167/8	274/8	168
Aarts, G	Dielis, M	02	193/7	264/7	5
Maris, van T*		03	229/7	258/7	229
Berg, van den A*	Joordens, H*	11	106/6	247/7	107
Aerts, C	Melskens, MC	01	142/7	220/7	3
Snellens, M	Heuvels, MC	42a	20/5	207/7	20

Bierens, C*	Slot, van A*	04	196/8	196/8	197
Hertum, van G	Heyde, van der C	33	4/3	196/7	3
Gehoel, *	N., N*	05	177/7	194/7	178
Smets, A*	Vermeulen, M*	09	112/8	186/8	112
Coppens, G	Groenen, M	09	110/8	184/8	3
Deckers, S	Smets, M	13	19/5	183/8	4
Keersop, van G*	Peels, C*	29	45/6	180/7	46
Coppens, F	Groenen, M	50a	11/4	171/7	12
Melskens, C*	Bots, A*	17	72/5	159/7	73
Kleinenbreugel, van J	Steinsel, van MD	02	123/7	158/7	3
Graaf, de P	Huysmans, P	33	40/7	155/7	6
Intven, .	..	33	40/7	155/7	5
Melskens, JC*	Dirckx, J*	49	28/7	154/8	29
Nijssen, J	Bots, M	33	39/7	154/7	3
Deventer, van W*	Zwinkels, P*	07	141/6	154/6	142
Wit, de G*	Vermeule, CE*	28	47/6	153/7	48
Prinsen, M	Mierse, H	07	140/7	153/7	5
Janssen van Contigh, H	Geuvels, J	47	15/5	139/7	5
Klouwers, G*	Ven, van den C*	12	103/7	138/7	104
Bots, L	Goyert, A	42	18/5	136/7	3
Wijnen, P*	Graaf, de H*	25	61/7	134/7	62
En, van de JF*	Renders, AM*	34	38/6	133/7	39
Heuvels, A*	Meeuwen, van MA*	08	125/6	131/6	126
Verbeek, T*	Aarts, D*	16	73/5	131/5	74
Govers, J*	Moorsel, van J*	47a	10/4	129/6	11
	Kusters, W	26	17/5	128/6	2
Bots, A	Verwijen, C	33	10/3	126/7	11
Neutkens, *	.. *	10	111/6	126/6	112

Toelichting: Hierboven staat de lijst met stamouders uit Dommelen, Borkel en Schaft met Westerhoven, Valkenswaard en Riethoven. Het is gesorteerd op kolom 5. In kolom 1 en 2 staan de echtparen. Gerardus Joordens, Maria Anna van Lieshout en Theodorus van Maris hebben uit meerdere huwelijken nageslacht en zijn derhalve zonder partner opgenomen. In kolom 3 staat het nummer van de afstammingsgroep. In kolom 4 het aantal nakomelingen/generaties binnen die afstammingsgroep. In kolom 5 het aantal nakomelingen/generaties binnen het geheel. In kolom 6 het aantal nakomelingen (incl. de probant) dat niet ook behoort tot de nakomelingen van eerder geselecteerde stamouders. Zo heeft Maria Anna van Lieshout op 3 na de meeste nakomelingen. Het merendeel hiervan deelt zij met Jan Smets van afstammingsgroep 1; de overige (op 2 na) met Gerardus Joordens van afstammingsgroep 2. Zo komt zij zelf dus ook in deze groep terecht. Alle nakomelingen van Jan Smets uit Borkel en Schaft en van Corneille Bierens uit Dommelen komen in hun eigen afstammingsgroep terecht. Zij zijn dus echte 'aartsvaders'.

¹ Toon van Gestel: Een uitsnede uit een verknoopt vlechtwerk; de onderlinge verwantschap van de bewoners van Borkel en Schaft; 1998; in: Merckenswaert: Jaarboek 1998; Heemkundekring 'Weerderheem', Valkenswaard; ISBN 90-74491-08-1

² Ruud Swier: Ervaring van een beginner in: Mededelingenblad NGV-afd. Kempen- en Peelland.; ISSN 1566-0052

³ P.J.M. Wuisman: Stap voor stap door Oisterwijk; 1999; Rabo-bank Oisterwijk; ISBN 90-9013034-9

⁴ J.H.M. Putman en H.A. Burgman-Feenstra: Van wee bin jie d'r één; de Bunschoter families van ca. 1600-1912; 1983, de Bunschoter B.V.; Bunschoten-Spakenburg; ISBN 90.70708.02.7

N.B. Bij het afsluiten van dit artikel bedenk ik dat een 'permetatie' of 'verwantengroep' ook een mooie naam zou kunnen zijn voor de door mij als 'afstammingsgroepen' genaamde groepen.

Toon van Gestel.

COMPUTER EN GENEALOGIE

EEN GESCHENK UIT DE HEMEL

INLEIDING

Terugkijkend op bijna 25 jaar genealogisch onderzoek, lijkt het alsof ik met zevenmijlslaarzen van de middeleeuwen naar de 21e eeuw ben gewandeld. Niet wat betreft de resultaten van het onderzoek maar de hulpmiddelen die ik nu tot mijn beschikking heb, zijn niet meer te vergelijken met die waarmee ik begon.

Welk veranderingsproces heeft zich in die 25 jaar voltrokken en welke keuzes heb ik in die periode gemaakt om succesvol met modernere middelen genealogisch onderzoek te kunnen uitvoeren.

Wanneer u daarin bent geïnteresseerd dan neem ik u graag mee naar het begin van mijn stamboomonderzoek om vervolgens de keuzes en het gebruik van nieuwe hulpmiddelen een chronologische plaats te geven.

KEUZE VAN HET GENEALOGISCH ONDERZOEK

Al jong had ik belangstelling voor het reilen en zeilen van mijn familie. Mijn moeder en grootmoeder hebben daarop, geheel onbewust, hun stempel gedrukt.

Omstreeks 1977 besloot ik om methodisch te gaan onderzoeken wie mijn voorouders waren geweest. Ik was toen 50 jaar. Ik was me ervan bewust dat er wel een begin was maar geen einde. Ik had dan ook het gevoel in een bodemloze put te springen.

Allereerst moest nu een keuze worden gemaakt welk type genealogisch onderzoek ik wilde gaan aanpakken. Ik koos voor het kwartierenonderzoek omdat me dit veel spannender leek dan het stamboomonderzoek. Door onze dochter aan het begin van het kwartierenonderzoek te plaatsen, als probant, zou het onderzoek zich ook uitstrekken naar de voorouders van mijn vrouw. Het leek me ook leuker om zoveel mogelijk voorouders op te sporen dan de vraag te beantwoorden wie er, behalve mijn vrouw of ik, nog meer van dezelfde stamvader zouden afstammen. Ik vond het ook eerlijker naar het vrouwelijke deel van onze voorouders. Zij immers vormen de andere helft van ons bestaan.

Ik besta
omdat zij bestonden.
Als deel van hen
ben ik met ze verbonden.

CONSEQUENTIES VAN HET GEOGRAFISCH GEBIED

Onze voorouders woonden voornamelijk op de Veluwe en in de Gelderse Vallei. Kd gezegd binnen het gebied dat begrensd wordt door Amerongen, Amersfoort, Nijkerk, Arnhem en verder langs de Rijn weer terug naar Amerongen. Andere gebieden waren Friesland en de Achterhoek.

Voor al op de Veluwe en in de Gelderse Vallei was het patroniem (vadersnaam) een veel voorkomende manier van benoeming. Bijvoorbeeld: Jan Gerritsz(oon) was een zoon van Gerrit. Achter de doopnaam van het kind werd de naam van de vader geplakt. Na 1811 kwam hierin verandering omdat het systeem van de onveranderlijke familie-of geslachtsnamen in Nederland werd ingevoerd.

Al gauw ontdekte ik dat de patroniemen voor veel verwarring en problemen zorgden. Immers Jan Gerritsz kon een zoon zijn van bijvoorbeeld Gerrit Hendriksz of Gerrit Willemsz of Gerrit Jansz. Om deze problemen zo goed mogelijk te ondervangen, begon ik bij elk ouderpaar in de kwartierstaat de namen van al hun kinderen te noteren. Omdat kinderen tamelijk konsekwent naar hun grootouders en hun ooms en tantes werden vernoemd, vormden hun namen dikwijls de schakel naar hun grootouders. Omdat ik nu

toch de namen en de geboorte- en/of doopdatum van deze kinderen had genoteerd, ging ik ook maar op zoek naar hun eventuele huwelijk, overlijden en andere wetenswaardigheden. Hierdoor breidde het kwartierenonderzoek zich veel verder uit dan dat dit het geval zou zijn geweest bij een onderzoek in engere zin. Het huidige bestand is dan ook 3,99 MB groot, inclusief de teksten maar exclusief foto's en documenten.

DE EERSTE HULPMIDDELEN

Heel enthousiast begon ik met 4 ringbanden en een elektrische schrijfmachine. Voor elke grootouder van onze dochter reserveerde ik een ringband. Het zouden er velen worden.

Alles wat ik vond, werd keurig op volgorde in één van de ringbanden opgeslagen. Een zelfbedacht codesysteem moest er voor zorgen dat ik door de bomen het bos nog bleef zien. Dat werd echter met het vorderen van het onderzoek, steeds moeilijker. De boom werd niet alleen dikker maar ook hoger.

Een computer zou mogelijk uitkomst kunnen bieden maar ik was onbekend met dit medium. Ik zag er tegenop om de inhoud van al die ringbanden te moeten overbrengen naar zo'n apparaat.

EEN DIGITALE SCHRIJFMACHINE

Hoewel het kwartierenonderzoek mijn belangrijkste hobby was, kon ik het toch niet laten om ook stambomen te maken. Zo maakte ik een stamboom van de stamvaders van elk van de 4 grootouders van onze dochter. Ook voor anderen heb ik onderzoek gedaan. Al deze resultaten moesten worden getypt voor publikatie. Dat was met mijn oude vertrouwde schrijfmachine monnikkenwerk. Het betekende eindeloos corrigeren.

Als een geschenk uit de hemel kwam Philips met een digitale schrijfmachine op de markt. Vergeleken met de huidige computerprogramma's was dit een zeer eenvoudige tekstverwerker. Voor mij echter was het een wonder van techniek. Ik kon nu verbeteren, weghalen, tussenvoegen, printen enz. zonder dat alles opnieuw moest worden getypt. Een diskette fungeerde als harde schijf.

Voor mijn kwartierenonderzoek was deze digitale schrijfmachine niet van belang. Het intensieve gebruik ervan, ook voor correspondentie, verminderde echter wel mijn schroom voor een echte computer.

DE EERSTE COMPUTER

In 1993 was het dan eindelijk zover dat ik m'n eerste computer aanschafte. Ik kocht meteen maar een snelle met een grote harde schijf. Het werd een IBM computer met een opslagcapaciteit van maar liefst 85 MB, een kloksnelheid van 25 MHz en een werkgeheugen van 2 MB. Nou daarmee zou ik wel tot in lengte van dagen vooruit kunnen. Dacht ik.

Het overbrengen van de gegevens uit de ringbanden kostte me 10 maanden van intensief typen en selecteren. Het was een mooie gelegenheid om de computer te leren kennen en waarderen.

De digitale schrijfmachine bleef in de kast en de oude ringbanden verhuisden naar de afvalcontainer.

HET GENEALOGISCHE PROGRAMMA

Om de resultaten van mijn onderzoek te kunnen opslaan, was een programma noodzakelijk. Ik heb gekeken naar 2 programma's die in die tijd toonaangevend waren t.w.: GensData en Haza-Data. Na ampele overwegingen viel GensData af. Het leek me onhandig om een lijst

van gebruikte nummers te moeten aanleggen en de gelimiteerde tekst die bij elke persoon kon worden toegevoegd, vond ik een belemmering. Mijn keuze viel dus op Haza-Data. Ik begon met de versie 6.4 maar schakelde al snel over naar de versie 7.0. Dat het programma Haza-Data gebruiksvriendelijk was, werd tijdens het werken ermee bevestigd. Dat gold niet voor grote delen van de uitvoerige handleiding. Hele stukken waren geschreven in een vaktaal die mijn lekenverstand ver te boven ging. Ook de helpdesk zag geen kans zich te verplaatsen in de gedachten en kennis van een leek. Men begon over "Memmakers" en andere onbegrijpelijke zaken en raadde me tenslotte aan om een computercursus te gaan volgen. Dankzij een ervaren medegebruiker is het toch nog goed gekomen.

UPGRADING VAN DE COMPUTER

Nu ik de computer steeds beter leerde kennen, begon ik het apparaat steeds intensiever te gebruiken. Zo maakte ik bestanden van doop- en trouwboeken om daardoor sneller en gemakkelijker te kunnen zoeken. Ook bespaarde het reizen naar enige rijksarchieven. Andere mogelijkheden lagen nog niet binnen mijn bereik omdat ik geen modem en CD-romstation had.

Besloten werd tot een renovatie.

De harde schijf werd vervangen door een schijf met een capaciteit van 680 MB en er werd een modem en een CD-romstation ingebouwd. Ook kwamen er een geluidskaart en luidsprekers. Ik kon weer jaren vooruit, dacht ik. Omdat de processor niet vervangen kon worden, bleef de snelheid 25 MHz.

Nu kwamen er CD roms, b.v. Gens Nostra, de Wapenheraut, Historische Atlas van Nederland, Jaarboeken van het CBvG en anderen. Niet alleen kwam er weer kastruimte vrij maar het werd ook mogelijk om snel te zoeken naar wat anderen al hadden bedacht of gevonden.

Hierdoor kreeg mijn hobby weer een nieuwe dementie.

EEN NIEUWE COMPUTER

Er waren 2 redenen waarom ik serieus begon na te denken over een nieuwe computer t.w.

1. ik wilde foto's en documenten gaan scannen die ik nodig had voor de publikatie van onze kwartierstaat en
2. internet was een nieuw terrein dat ik wilde leren kennen en e-mailen werd steeds populairder.

Dit betekende een computer met een grote opslagcapaciteit voor de foto's en de documenten. Het werd een computer met een opslagcapaciteit van 14,4 GB. Ook het werkgeheugen werd sterk vergroot en is nu 128 MB. Omdat foto's e.d. niet meer op een diskette kunnen worden opgeslagen, kwam er ook een CD schrijver. Het beeldscherm was nu 17 inch. De CD-rom drive werd sneller en de kloksnelheid is nu 400 MHz. Niet supersnel maar voor mij voldoende. Voor de foto's en de plaatjes kwam er een flatbed scanner. Het geheel werd opgesierd met de nieuwste besturingssystemen en programma's. Voor mijn gevoel stapte ik over van een 2CV in een Ferrari. Ik kon nu ook internetten en e-mailen.

ERVARINGEN MET HAZA-DATA

Sinds 1993 gebruik ik in Haza-Data. Het is een gebruiksvriendelijk programma gebleken waarmee het heel prettig werken is. Op meerdere manieren kunnen selecties worden gemaakt of doorsneden van de genealogische informatie. Zelden zijn er capaciteitsproblemen. De huidige versie heeft per bestand een capaciteit van 30.000 namen maar dat kan gemakkelijk worden uitgebreid. Zelf werk ik met een versie dat per bestand 80.000 namen kan bevatten. De in- en uitvoermogelijkheden zijn goed. Het grafische gedeelte vind

ik minder sterk. Natuurlijk zijn er veel mogelijkheden maar die zijn onvoldoende om daarmee bijvoorbeeld een publicatie te kunnen verzorgen. Daarvoor is een goede tekstverwerker onontbeerlijk. Zo moet er bij de uitvoer naar een tekstverwerker nogal eens worden gecorrigeerd, zeker als er meerdere huwelijken zijn. Plaatjes en adressen kunnen aan personen worden gekoppeld.

De uitvoerige handleiding is in de loop van de jaren minder technisch geworden. Toch staan er nog altijd onderwerpen in die m.i. beter in een apart boekje kunnen worden opgenomen, bestemd voor de technici onder ons.

Ondanks het feit dat Haza-Data zegt dat het programma ook onder Windows draait, is dit een voortdurende bron van ergernis. Onder Windows loopt het programma herhaaldelijk vast. Zelfs bij de uitvoer van gegevens naar een tekstverwerker ontstonden problemen. Dat is buitengewoon hinderlijk omdat je steeds een stukje informatie kwijt bent.

Ik had gehoopt dat deze problemen voorbij zouden zijn met het nieuwe besturingssysteem Windows 98, 2de versie. Helaas ook binnen dit besturingssysteem liep Haza-Data voortdurend vast. Daarom heb ik het gebruik van Haza-Data zodanig beveiligd dat uitsluitend in MS DOS kan worden gewerkt. Er zijn dan geen problemen meer maar het is natuurlijk wel jammer dat daardoor de directe gebruiksmogelijkheden van Windows zijn uitgeschakeld.

PUBLICATIES

In de loop van de jaren verschenen van mijn hand de volgende publicaties:

1. Cornelis Aartsen van de Poll en zijn nageslacht, mei 1983
2. Het geslacht Stunnenberg, december 1983
3. Het vóór- en nageslacht van Hendrik Jansen, Rad- en wagenmaker te Ede, december 1984
4. Genealogische Studies naar geslachten Kreeft, Band I: Drenthe, mei 1989
5. Idem, Band II: Friesland, juni 1991
6. De kwartieren van Rutura van de Pol (voorlopige uitgave), november 1991
7. Genealogische Studies naar geslachten Kreeft Band III: Goeree-Overflakkee, juni 1996
8. Diaconierekeningen van Bennekom, 1656 - 1837 (met anderen) Uitgave van de Ver. Veluwe Geslachten nr. 245 a t/m d, december 1998
9. Creeff(f)t en Kreeff(f)t, sprokkelhout, februari 1999
10. Gereformeerde trouwboek van Wageningen, 1737 - 1815
Uitgave van de Ver. Veluwe Geslachten., oktober 2000

A.J. van de Pol

COMPUTERGENEALOGIE IN VLAANDEREN

VVF-Genealogie & Computer, werd als een afdeling van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde opgericht op 1 dec. 1983 en telt op dit ogenblik een 850-tal geabonneerden op haar tijdschrift.

Deze groep stelt zich tot doel het gebruik van de computer in de genealogie aan te moedigen, te begeleiden, erover te informeren, daarrond zelf diverse projecten te organiseren. Zij heeft daartoe in de loop der jaren een hele reeks initiatieven opgestart.

Vooreerst is er het tweemaandelijks tijdschrift Genealogie & Computer, waarvan het eerste nummer verscheen in januari 1984. Het telt gemiddeld een 32-tal bladzijden en bevat de kalender van de activiteiten, de verslagen van voorbije activiteiten, artikelen over aspecten van genealogieprogramma's, over updates of nieuwe programma's, over randprogramma's enz... Er is ook een rubriek Internet genealogie nieuws, tips en trucs, een overzicht van de

inhoud van de buitenlandse tijdschriften op dit gebied. Het is het enige tijdschrift in zijn soort in België.

Daarnaast worden op diverse plaatsen in het Vlaamse land ledenvergaderingen georganiseerd: te Antwerpen, Kessel-Lo, Melle, Oostende en Roeselare, meestal op zaterdagmiddagen. Hier worden de verschillende programma's in gebruik door onze leden gedemonstreerd en besproken en worden vragen beantwoord. Ook is er om de twee jaar een Nationale Genealogische Computerdag: een landelijke bijeenkomst gedurende een volle dag met diverse stands van producenten van genealogische programmatuur, genealogische databanken enz.. Daarnaast gaan in een auditorium een aantal voordrachten voor. Zo hadden we in november 2000 te Gent b.v. niemand minder dan Bob Cailliau, ontwerper (samen met T. Berners-Lee) van het World Wide Web als spreker te gast!

Daarnaast zijn wij veelgevraagde gasten om een stand te verzorgen op genealogische bijeenkomsten.

Naast het tijdschrift en de bijeenkomsten voor leden, zijn er nog vele projecten die worden georganiseerd.

Een eerste project is de Totaalindex Klappers Parochieregisters. In België werden reeds in de jaren 1870-80 op de bestaande doop-, trouw- en begraafregisters uit de 17de en 18de eeuw voor alle gemeenten naamindices gemaakt. Hiermee beschikken wij over een eersterangstoegang tot een der voornaamste bronnen voor de genealogie, iets wat genealogen in het buitenland ons vaak benijden. Maar inmiddels zijn wij met ons project hierin nog een stap verder gegaan. Een genealoog beschikt met naamindices per gemeente niet over een manier om snel te weten te komen waar een bepaalde familienaam in welke gemeenten van een groot gebied al dan niet voorkomt: een prangende vraag wanneer we het spoor van een voorouder verloren zijn omdat hij of zij blijkbaar uit een ander (ver) dorp ingeweken is. Daarom wordt in ons project ALLE familienamen uit de diverse registers van de parochies (gemeenten) genoteerd en opgenomen in een totaalindex. Deze werken wij af per arrondissement (een administratieve opdeling van een provincie). Een 25-tal arrondissementen is thans afgewerkt. Van de vijf Vlaamse provincies zijn de provincies Antwerpen, West- en Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant zijn reeds volledig afgewerkt. Bedoeling is uiteraard te komen tot een bestand dat heel Vlaanderen in een keer kan overzien. Telkens een arrondissement afgewerkt is, wordt dit in boekvorm en op diskette gepubliceerd.

Een ander landlopend project is onze Genealogische Databank. Dit zijn indices op de bestanden van individuele genealogen. Heel vaak werken genealogen in eenzelfde streek en steken er gegevens die een andere genealoog aanbelangen al reeds in de databank van zijn collega of omgekeerd zonder dat zij van elkaar daarvan op de hoogte zijn. Daarom vragen wij aan de genealogen die hun gegevens op computer hebben om ons een index te bezorgen die bevat: naam, voornamen, geboortejaar en -plaats, overlijdensjaar en -plaats. Dit kan ofwel rechtstreeks (b.v. in PRO-GEN) of wanneer men ons een GEDCOM versie van het bestand bezorgt. Deze indices groeperen wij volgens bestanden waar overwegend personen uit een bepaalde provincie voorkomen en tot ongeveer 20.000 regels bereikt is. Op deze manier hebben wij reeds 51 delen uitgegeven, ruim een miljoen regels dus. Deze worden gepubliceerd op diskette. De publicatie bevat in de regels ook een code die verwijst naar een adressenlijst waarin alle inzenders opgenomen zijn. Op die manier kan men met elkaar in contact komen en gegevens uitwisselen.

Maar nog niet alle genealogen werken met de computer! En deze die het nog met pen en papier doen hebben vaak ook heel wat op hun steekkaarten. Daarom is het idee gegroeid om door middels van een enquête, via het lijfblad Vlaamse Stam van de Vlaamse

Vereniging voor Familiekunde, de genealogen over hun gegevensbezit te bevragen: 'Wie Heeft Wat': m.a.w. de namen van de families waarover men vele genealogische gegevens opgezocht heeft, het geschatte aantal, de tijdsperiode (per halve eeuw) en de aanduiding van de streek, provincie, arrondissement of gemeente waar die gegevens zich situeren. Reeds driemaal, met tussenpozen van drie jaar werd een dergelijke enquête georganiseerd en telkenmale was de participatie eraan groter. Ons 'Wie Heeft Wat' bestand omschrijft nu in zo'n 21.000 regels welke families genealogisch bestudeerd werden door wie uit een groep van meer dan duizend verschillende Vlaamse genealogen. Dit wordt uitgegeven in boekvorm en op diskette.

Ook een INFO-diskette, die uitgebreide praktische informatie geeft voor de genealoog die in Vlaanderen of België opzoeken wil doen, wordt door ons uitgegeven en regelmatig geactualiseerd: informatie over de genealogische verenigingen en haar afdelingen, rijks- en stadsarchieven, gemeenten en parochies, familietijdschriften, heemkundige verenigingen enz...

Onze uitgaven op diskette zijn ook gebundeld in een CD-ROM met een overkoepelend zoekprogramma voor de Totaalindex en de Genealogische Databank. Men vindt er ook de uitgebreide collectie van public domain en shareware genealogische software op.

In 1993 zijn we ook gestart met een Genealogisch Informatiesysteem, Ariadne gedoopt, dat raadpleegbaar is in elke provincie van het Vlaamse land in een genealogisch documentatiecentrum (Antwerpen, Tongeren, Dilbeek, Gent-Melle, Oostende). Op een PC werden onder een gebruikersvriendelijk menu-systeem honderden databestanden samengebracht die alle hetzij individueel, hetzij in één beweging (een 'zoeken-in-alle' procedure) kunnen doorzocht worden op een bepaalde familienaam. De oogst van de vondsten kan hetzij afgedrukt, hetzij op diskette mee naar huis genomen worden voor verdere bestudering. Naast de genealogische databanken uit onze eigen projecten zijn hier ook honderden bronbestanden opgenomen, ingestuurd door genealogen die via dit systeem mogen geraadpleegd worden, zoals gedetailleerde bewerkingen van parochieregisters, volkstellingen, registers van burgerlijke stand, naamindices op lokaal-historische tijdschriften, genealogische bibliografieën enz... Een inhoudstafel wordt ook uitgegeven op diskette.

En last but not least is er ook onze Genealogische Web-pagina 'Genealogie in België' (<http://welcome.to/vvfgc>) Gestart in 1995 is het de drukstbezochte van de Belgische genealogische webpagina's met honderden raadplegingen per dag. Er wordt informatie gegeven over de genealogie beoefening in België in zeer brede zin en over een breed terrein. Het bijwerken van deze pagina vergt een bijna dagelijkse inzet. Enkele van onze databanken staan hier ook on-line (de 'Wie Heeft Wat', de Databank der Belgische familienamen van 1987 en 1997(zie verder)). Men vindt hier ook vele honderden links naar persoonlijke genealogische web-pagina's van Vlaamse of buitenlandse genealogen met roots in Vlaanderen.

Naast deze projecten zijn er nog een aantal diensten die wij aanbieden aan genealogen.

Zo is er onze dienst Familienamen in België: van een willekeurige familienaam kunnen wij een kaart van België, met de grenzen van de 589 fusiegemeenten produceren met aanduiding op de kaart in welke gemeenten de naam al dan niet voorkomt. (op A4 formaat). Dit gebeurt op basis van de inwonersdatabank van het Belgisch Rijksregister, die wij in samenwerking met het Instituut voor Naamkunde van de K.U. Leuven hebben bekomen. Wij beschikken zelfs over twee databanken: deze van 1987 en deze van 1997. Bij de kaarten hoort ook een lijst van alle gemeenten met opgave van het aantal

voorkomens van een bepaalde familienaam, ook al komt die naam in die gemeente slechts één maal voor.

Een andere dienst is de 'Genealogische Web-site sleutel op de deur'. Leden die zelf niet zo vertrouwd zijn met het aanmaken van een web-pagina kunnen ons een GEDCOM versie van hun genealogisch bestand insturen. Hieruit maken wij dan een zelf een web-pagina die kan geparkeerd worden op een van de vele gratis web-ruimte plaatsen.

Tenslotte hebben we ook onze Genealogische Nieuwsgroepen op het Internet. Voor elke Belgische provincie werd er een nieuwsgroep gemaakt, b.v. antwerpen@egroups.be, die dienst doet als een genealogische Vraag-Antwoord rubriek. Genealogen kunnen hierin publiek vragen stellen en beantwoorden naar de groep of naar de individuele genealoog. Deze genealogische nieuwsgroepen kennen een groot succes. Aangekondigd in juli 2000 is het aantal ingeschreven gebruikers reeds opgelopen tot meer dan 1.000 !

Pieter Donche, voorzitter. VVVF-G&C

GENLIAS – DE STAND VAN ZAKEN IN BRABANT

<http://www.archief.nl/rad/genealogie>

Wie naar dit adres surft op internet vindt daar onder andere het programma GenLias, voor de doorgewinterde genealoog inmiddels een vertrouwd adres. Immers, hier vindt hij genealogische gegevens uit heel Nederland. In 1997 is dit project van start gegaan met als doel in 2002 de belangrijkste gegevens uit alle huwelijksakten van elke provincie via internet beschikbaar te hebben. Dat is een mooie doelstelling, maar het is inmiddels 2001 en hoever zijn we eigenlijk? Hieronder wordt die vraag voor Noord-Brabant beantwoord. Alvorens hierop in te gaan, eerst nog even de achtergrond en opzet van het project.

ACHTERGROND EN OPZET

Vanuit de rijksoverheid wordt al jaren gestimuleerd dat meer mensen gebruik maken van ons culturele erfgoed. Met behulp van de nieuwe ontwikkelingen op mediagebied wordt het extra aantrekkelijk om dat te realiseren. Vanuit het archiefwezen is ervoor gekozen mensen op een gemakkelijke manier een toegang te geven tot een veel geraadpleegde bron, de registers van de burgerlijke stand, en dan met name de huwelijksakten. Op die manier kun je vanachter je computer thuis alvast een heleboel genealogische gegevens achterhalen. Waar tot voor kort vooral mensen met veel vrije tijd, dus voornamelijk gepensioneerden of vutters, zich op het genealogische pad begaven, daar wordt het met een digitale toegang tot de meest elementaire gegevens ook voor mensen die overdag niet zoveel tijd hebben aantrekkelijk om eens in de eigen geschiedenis te duiken.

Het idee van deze 'digitale sleutel tot de familiegeschiedenis' sloeg aan en in 1997 werd door de overheid subsidie ter beschikking gesteld van de Rijksarchiefdienst om dit project vorm te geven. De keuze voor een genealogische database kreeg gestalte in GenLias. Opzet is om van alle huwelijksakten uit de periode 1811 tot en met 1922 de volgende gegevens op te nemen: van de akte het nummer, de datum en de gemeente, de namen van het bruidspaar met geboortedatum en -plaats, en de namen van de wederzijdse ouders. Het geheel vormt een database die via internet te raadplegen is. Aan de hand van die gegevens moet het mogelijk zijn je voorouders op te sporen tot ongeveer het jaar 1780. Doordat in principe ieder rijksarchief hieraan meedoet, kun je dan ook degenen die elders uit Nederland komen of op een gegeven moment uit Noord-Brabant vertrekken, opsporen, hetgeen veel reiskosten kan besparen. Wel moet de akte zelf nog bekeken worden om eventuele beroepen en de namen van de getuigen te achterhalen. Dat kan op het Rijksarchief in Noord-Brabant. Eventueel kunnen kopieën van de akten (per e-mail) besteld worden.

VRIJWILLIGERS

Dat het niet om iets simpels gaat blijkt al uit de aantallen: voor Noord-Brabant gaat het in totaal om 349.329 huwelijksakten. Daarnaast heeft iedere archiefdienst aangegeven nog iets extra's te zullen doen. In Noord-Brabant is daarbij gekozen voor de index op de memories van successie. Van het begin af aan was duidelijk dat archiefdiensten het invoeren van al deze gegevens niet zelf konden doen. Inmiddels wordt al jaren gewerkt met vrijwilligers. Op het Rijksarchief in Noord-Brabant is momenteel een hechte groep van zo'n 60 mensen daar trouw mee bezig. Deze groep verdient alle hulde, want het is echt monnikenwerk dat wordt verricht.

VERANDERINGEN

Aan de huidige versie van GenLias kleven nog wel een paar nadelen. Zo is het, om het programma te kunnen gebruiken, nodig dat je jezelf aanmeldt en een bezoekersnummer invoert. Dit wordt toch niet als heel publieksvriendelijk ervaren. In een nieuwe versie zal dit dan ook niet meer nodig zijn.

Verder wordt door de verschillende archiefdiensten gestreefd naar een uniform tarief, waardoor duidelijker wordt wat de kosten zijn als je een fotokopie wilt bestellen en de kosten ook overal hetzelfde zullen zijn. Ook dit wordt waarschijnlijk in een nieuwe versie meegenomen.

STAND VAN ZAKEN

Voor wat betreft de index op de memories van successie: de periode 1818-1892 is klaar. Er wordt nu gewerkt aan de periode 1893-1902. Nieuw zijn de gegevens uit de voorloper van de memories van successie: de Ordonnantie van Successie voor Brabant, periode 1806-1817.

Ten aanzien van de huwelijksakten zijn we al een heel eind gevorderd. Via GenLias zijn momenteel zo'n 70.000 akten te raadplegen. Het bestand dat in bewerking is (al wel geïndiceerd, maar nog niet gecontroleerd) omvat zo'n 155.000 akten en dan moeten er nog ca. 122.000 geïndiceerd worden.

In het hiernavolgende overzicht is aangegeven wat er momenteel opgenomen en raadpleegbaar is in GenLias.

OVERZICHT VAN BESTANDEN VAN HET RIJKSARCHIEF IN NOORD-BRABANT DIE IN GENLIAS ZIJN OPGENOMEN

Burgerlijke Stand Geboorten		Bergeijk	1811-1922
Zeelst	1811-1902	Berghem	1811-1922
		Berkel-Enschot	1811-1922
Dooptboeken		Berlicum	1811-1922
Aarle-Rixtel	1585-1811	Besoijen	1811-1922
Eethen*	1585-1811	Best	1811-1922
		Beugen en Rijkevoort	1811-1922
Burgerlijke Stand Huwelijken		Bladel en Nettersel	1811-1922
Aalst	1812-1922	Boekel	1811-1922
Aarle-Rixtel	1811-1922	Bokhoven	1811-1902
Alem, Maren en Kessel	1821-1922	Borkel en Schaft	1811-1922
Almkerk	1903-1922	Boxmeer	1811-1922
Almkerk en Uitwijk	1811-1902	Boxtel	1811-1922
Andel	1811-1922	Budel	1811-1922
Asten	1811-1922	Capelle	1811-1922
Baardwijk	1811-1922	Chaaam	1811-1922
Baarle-Nassau	1811-1922	Deurne en Liessel	1811-1922
Bakel en Milheeze	1811-1922	Drunen	1811-1922
Beek en Donk	1811-1922	Gemert	1811-1922
Beers	1811-1922	Halsteren	1811-1922

Haps	1811-1922	Burgerlijke Stand Overlijden	
Linden	1811-1922	Oploo	1811-1818
Mierlo	1811-1922	Oploo, St. Antonis en Ledenacker	1819-1902
Nederwetten en Eckart	1811-1820	Zeelst	1811-1902
Nieuw Vossemeer	1811-1922		
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	1811-1922	Begraafboeken	
Oeffelt	1811-1922	Aarle-Rixtel	1585-1811
Oerle	1811-1922		
Oosterhout	1811-1922	Ordonnantie van Successie	
Oploo	1811-1818	Brabant	1806-1817
Oploo, St. Antonis en Ledeacker	1819-1902		
Valkenswaard	1811-1922	Memories van successie	
Velp	1811-1922	Kantoor	
Vlijmen	1820-1922	Bergen op Zoom	1818-1893
Vlijmen en Engelen	1811-1819	Breda	1818-1893
Vrijhoeven-Capelle	1812-1922	Boxmeer	1847-1893
Vught	1811-1922	Eindhoven	1818-1893
Waalre	1811-1922	Grave	1818-1893
Waalwijk	1811-1922	Helmond	1818-1893
Wanroij	1811-1922	's-Hertogenbosch	1818-1893
Waspik	1811-1922	St.-Oedenrode	1818-1885
Werkendam	1811-1922	Heusden	1818-1876
Westerhoven	1811-1922	Oirschot	1818-1893
Wijk en Aalburg	1811-1922	Oosterhout	1818-1893
Willemstad	1811-1922	Oss	1865-1893
Woensdrecht	1811-1922	Oudenbosch	1842-1881
Woensel	1811-1819	Roosendaal	1818-1841,
Woensel en Eckart	1820-1920		1882-1900
Zeelst	1811-1922	Tilburg	1818-1893
Zesgehuchten	1811-1922	Veghel	1885-1893
Zevenbergen	1811-1922	Waalwijk	1818-1893
		Werkendam	1877-1893
Trouwboeken		Zevenbergen	1818-1893
Aarle-Rixtel	1585-1811		

Gineke van der Ree-Scholten

hoofd externe dienstverlening Rijksarchief in Noord-Brabant

BRONBEWERKING IN ZUIDOOST BRABANT

Bij de start van mijn nieuwe hobby "de computer" in 1985 kocht ik een Philips P2000. Toentertijd moest ik zelfs nog in het handboek kijken hoe ik het apparaat aan en uit moest zetten. Ik had er totaal GEEN verstand van hoe zo'n ding werkte. In de loop der jaren ben ik als autodidact steeds verder gegaan met experimenteren. Op een gegeven ogenblik ben ik zelfs begonnen met programmeren en heb enkele kleine programmaatjes gemaakt voor o.a. de ledenadministratie van een vereniging.

Op een gegeven ogenblik kwam daar een nieuwe hobby bij, n.l. genealogie. Tot mijn verbazing vormde de computer een uitkomst om alle verzamelde gegevens op te slaan en de papierwinkel zo klein mogelijk te houden. Ik ben daarbij steeds verder gegaan met het verzamelen van gegevens, totdat een collega me zei, dat als je die gegevens aan anderen beschikbaar wilt stellen je ze in een ZELFSTANDIG werkend computerprogramma moet opslaan. Dan kan een geïnteresseerde gebruiker het programma op zijn eigen computer installeren. Die raad heb ik opgevolgd en in de voorgaande jaren onderstaande programma's en gegevensbestanden ontwikkeld en verzameld. Daarmee heb ik intussen al meerdere personen uit Nederland (en zelfs België) kunnen helpen.

Mijn interessegebied betreft vooral GELDROP en de Heerlijkheid HEEZE-LEENDE-ZESGEHUCHTEN en verder de familie de RUIJTER in Z.O. Brabant. Ik probeer daarover zoveel mogelijk gegevens te verzamelen

Op de site Digitale Bronbewerkingen zijn alle bronbewerkingen provinciegewijs opgenomen. Het gaat trouwens niet alleen om indexen bij de bronbewerkingen op deze site, maar ook allerlei andere soorten bewerkingen waarin veel persoonsnamen zijn opgenomen, zoals requesten, volledige transcripties en gezinsreconstructies.

Vóór het internettijdperk waren er dus al elektronische bewerkingen beschikbaar op bbs en diskette, merendeels te danken aan een werkgroep van de NGV. Op het internet waren het vooral particulieren die ons in de eerste jaren digitale bewerkingen ter beschikking stelden, enige tijd later gevolgd door verenigingen en archieven. De laatste jaren brengen de archieven steeds vaker grote hoeveelheden gegevens online, zoals GenLias, de Digitale Stamboom (Delft, Rotterdam, Eindhoven) en ISIS (Tilburg e.o.). Naar verwachting zal het aantal beschikbare bronbewerkingen de komende jaren sterk toenemen.

Heeft u zelf digitale bewerkingen? Plaats ze op internet en meldt de bron aan bij Digitale Bronbewerkingen Nederland en België!

Een site, die in augustus 2000 is gestart, bevat een ander soort bewerkingen, namelijk transcripties van keurboeken, reglementen, octrooien, handvesten, etc. Kortom: regelgevende bronnen die voorschreven hoe men bepaalde zaken moest doen. Inmiddels zijn al meer dan 600 transcripties te vinden op de site Regelgeving in de Nederlanden. Het leeuwendeel van deze bronnen is online gebracht door Hein Vera (vooral Noord-Brabantse en Gelderse bronnen), de sectie rechtsgeschiedenis van de Katholieke Universiteit Leuven in Kortrijk (vooral Vlaanderen en Vlaams-Brabant), Dé Wintersteijn (Kennemerland) en door mijzelf (vooral Holland). Daarnaast zijn er links te vinden naar bewerkingen van tientallen anderen. Hopelijk volgen velen dit voorbeeld.

Het is te verwachten dat dit soort bewerkingen de komende jaren aan populariteit zal gaan winnen op het internet. De onderzoeker kan immers steeds sneller de genealogische basisgegevens vinden en komt zo eerder toe aan het invullen van de familiegeschiedenis. Geneaknowhow.net zal de onderzoeker de komende jaren zoveel mogelijk steun bieden bij het plaatsen van genealogische gegevens in hun historische context!

Herman de Wit, Maarssen e-mail: herman@de-wit.net

HET STREEKARCHIEF REGIO EINDHOVEN GAAT DIGITAAL

'Heeft u uw overgrootmoeder al teruggevonden op internet?' Voor sommigen komt deze vraag nu nog vreemd over, maar het zal niet lang meer duren of hij wordt niet eens meer gesteld. Het is dan vanzelfsprekend op internet haar inschrijving in het geboorteregister te vinden. Het is onmiskenbaar dat de hoeveelheid genealogische informatie op het wereldwijde web snel toeneemt. Enerzijds betreft het bestanden van particulieren en anderzijds informatie die door de overheid (archieven) wordt aangeboden. Het lijkt voor iedereen een uitgemakke zaak dat de burgerlijke stand en de retro-acta op de burgerlijke stand (DTB) digitaal zullen worden aangeboden. De vraag is alleen: wanneer en hoe de gegevens beschikbaar zullen zijn. Onderstaand artikel wil de stand van zaken weergeven rond het digitaliseren van collecties bij het Streekarchief Regio Eindhoven, met daarbij wat ontwikkelingen binnen en buiten de dienst in de nabije toekomst.

BEZOEK OP AFSTAND

Het Streekarchief Regio Eindhoven ontwikkelt zich tot een Regionaal Historisch Centrum. Centraal staat hierbij het begrip dienstverlening. Oftewel hoe krijgt de burger toegang tot de grote hoeveelheid informatie die binnen de muren van de depots van het Streekarchief is opgeslagen. De bekende en ook gewaardeerde weg is die naar de studiezaal, maar deze route trekt slechts beperkt verkeer. Dat is jammer, want de belangstelling voor historische informatie is veel groter dan de bezoekersaantallen doen vermoeden. Onderzoek toont aan

dat er nieuwe klanten zijn voor al het moois dat archieven te bieden hebben, mits het aanbod deze nieuwe groep past. Nieuwe afnemers zijn te vinden onder die mensen die overdag geen tijd hebben en 's avonds niet van huis kunnen. Een andere groep vormen de geïnteresseerden in genealogische gegevens die ver van het archief wonen, vaak nazaten van migranten en emigranten. Deze belangstellenden zijn geholpen met een aanbod op internet dat 24 uur per dag te raadplegen is. Ook binnen het onderwijs wordt door docenten en leerlingen veel gebruik gemaakt van internet. Een van de onderwerpen die gezocht worden is historische informatie over de eigen omgeving, zodat afstemming van wensen en mogelijkheden tussen het onderwijs en het archief voor de hand ligt.

GENEALOGISCHE BRONNEN

Sinds het voorjaar van 2000 is op de internetsite van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (www.sre.nl) de Digitale Stamboom te raadplegen. In dit bestand worden alle registers DTB van de 15 gemeenten die behoren tot het werkgebied van het Streekarchief opgenomen. Het bestand is nog niet geheel compleet, doch wordt gestaag uitgebreid. Op de site wordt een opgave gedaan van welke plaatsen registers zijn ingevoerd en welke registers het betreft.

Veel positieve respons wordt verwacht van het uitbreiden van de Digitale Stamboom met gegevens uit de burgerlijke stand. Uit ervaring elders blijkt dat hiermee veel mensen enthousiast voor genealogisch onderzoek kunnen worden gemaakt, want de aansluiting met (bekende) eigen voorouders is dan vaak voorhanden. Op dit moment wordt door medewerkers van het archief gewerkt aan het invoeren in een geautomatiseerd bestand van de tafels op de diverse registers, een eerste stap op weg naar volledige digitale ontsluiting. De eerste tafels zullen op zijn vroegst in 2002 via internet beschikbaar worden gesteld.

Voor een verdere aankleding van een genealogie of om verloren sporen te hervinden zijn de archieven van de schepenbanken en de notarissen van eminent belang. Veel van deze archieven zijn de afgelopen jaren geïndiceerd onder anderen door vrijwilligers van heemkundige kringen. Deze gegevens zijn vervolgens ingevoerd in een database die binnen afzienbare termijn zijn weg zal vinden naar de Digitale Stamboom. Ook hier geldt dat nog niet alles reeds digitaal beschikbaar is, dus bij raadpleging zal de bezoeker van de internetsite moeten nagaan of de gezochte gegevens al in het bestand zitten of nog worden bewerkt. Zoals bij raadpleging van elk naslagwerk is ook hier het motto: lees de inleiding.

FOTOMATERIAAL

Een andere bron van informatie over de eigen leefomgeving die digitaal veel beter tot zijn recht zal komen is de collectie beeldmateriaal. Het uitzoeken van foto's op basis van beschrijvingen is armoedig vergeleken bij het neuzen tussen de foto's zelf. De overtreffende trap van 'vindbaar-zijn' vormt de combinatie tussen de beschrijvingen en gedigitaliseerde opnamen. Hiermee is een instrument voorhanden waardoor op verschillende ingangen (zoals plaats, straat, onderwerp) gezocht kan worden, waarbij dan onmiddellijk het bijbehorende plaatje op het beeldscherm verschijnt. Door de omvang van de plaatjes bij het zoeken klein te houden, wordt een redelijke snelheid bereikt. Dergelijke systemen zijn al een aantal jaren op de markt. Binnen Noord-Brabant hebben nogal wat archiefdiensten gekozen voor het softwarepakket Atlantis. Een reden om voor dit pakket te kiezen is de mogelijkheid die het biedt om ook andersoortige materialen in het systeem te ontsluiten. Belangrijke overweging voor een definitieve pakketkeuze is ook de geschiktheid voor internet geweest. Zo'n 16.000 afbeeldingen zijn inmiddels gedigitaliseerd en in de komende tijd zal voorrang aan verdere verwerking van de collectie worden gegeven. Een ontwikkeling die hiernaast gaat lopen is een proefproject met de heemkundige kring 'Weerderheem' (Valkenswaard) en de kring 'Budel en Cranendonck'. Op basis van vrijwilligheid gaan leden van de kring plaatselijke fotocollecties ontsluiten volgens het

door het Streekarchief opgestelde stramien. Het doel is uiteindelijk om al dit materiaal via internet beschikbaar te stellen aan de geïnteresseerde, waar ook ter wereld.

Een complicerende factor bij het verspreiden van beeldmateriaal via internet is het auteursrecht. Het is hier niet de plaats om daar uitgebreid bij stil te staan, maar simpel voorgesteld komt het neer op de tweedeling dat op beeldmateriaal meestal wel en op overheidsinformatie vrijwel nooit auteursrecht van toepassing is. Voor het openbaar maken van foto's bijvoorbeeld op internet is toestemming van de auteursrechthebbende nodig, terwijl dat voor gegevens uit de burgerlijke stand niet het geval is.

BEWEGEND BEELD

Oude films zijn zo mogelijk nog populairder dan stilstaande beelden (foto's). Probleem bij deze bronnen is de kwetsbaarheid van de film en het niet algemeen voorhanden zijn van afspeelapparatuur. Hierin is voorzien door de beelden op video over te zetten, waardoor zij op een tv-scherm bekeken kunnen worden. Sinds een aantal jaren kan video ook op een groter scherm vertoond worden door middel van een zogenaamde 'beamer'. Nadelen kent video ook, want het is beperkt houdbaar en kwalitatief ver de mindere van film. Zoeken in een film of videoband is een lastig karwei en het maken van 'stills' (een beeldje apart nemen) is bij film specialistenwerk en bij video vrijwel onmogelijk. Gezien de belangstelling voor dit materiaal - die onder meer blijkt uit de reacties op de uitzendingen 'Cinema Brabantia' van Omroep Brabant - is gezocht naar een methode om aan al deze bezwaren tegemoet te komen. Het zal weinig verbazing wekken dat ook hier digitalisering een oplossing biedt, onder meer in de vorm van een schijfje, omdat een film nogal wat geheugen in beslag neemt. Nu zijn er nogal wat verschillende systemen ontwikkeld, doch het heeft er alle schijn van dat de DVD-schijf de opvolger wordt van de video (VHS). Mocht deze ontwikkeling inderdaad doorzetten, dan is het zinvol om oude films op DVD uit te brengen, mogelijk voorzien van extra informatie. Digitale bewegende beelden kunnen tevens via internet worden aangeboden. Voorlopig echter, zal de doorsnee internet gebruiker bewegend beeld van enige omvang nog niet op zijn of haar computer kunnen bekijken door technische beperkingen. Tenslotte zal bij digitalisering van film ook terdege rekening moeten worden gehouden met de eisen die de Auteurswet aan hergebruik stelt.

BIBLIOTHEEK

Het Streekarchief bezit een uitgebreide bibliotheek waarin literatuur met betrekking tot Zuid-Oost Brabant de boventoon voert. Het uitgangspunt is dat alle historische publicaties over de regio voorhanden moeten zijn, een streven dat heel dicht wordt benaderd. De verzameling vormt een bewaarbibliotheek, dat wil zeggen een collectie die alleen groeit. Omwille van de compleetheid wordt uit deze collectie niets uitgeleend en is de boekerij alleen te raadplegen in het gebouw. Het belang van de verzameling wordt steeds groter, omdat geen andere bibliotheek tot in lengte van jaren alle publicaties over de regio bewaart, ook de Openbare Bibliotheek Eindhoven niet. Oudere titels zullen op termijn alleen nog in het Streekarchief in te zien zijn, waarmee het belang toeneemt om ook buiten het gebouw in de Raiffeisenstraat de catalogus te kunnen raadplegen. Nog dit jaar wordt een bibliotheekstelsel uitgezocht waarmee ook de catalogus op internet te consulteren is. Zo mogelijk wordt een constructie gekozen waarbij meerdere bibliotheekcatalogi op een adres te benaderen zijn.

ANDERE PLANNEN

De dienstverlening op afstand is nog sterk aanbod gericht. Met andere woorden, het archief bepaalt wat er wordt gedigitaliseerd en wat vervolgens op internet wordt aangeboden. Nu is het wel zo dat gekeken en vooral goed geluisterd wordt naar wat het publiek zou willen, maar de wisselwerking is gering. Uiteraard is het mogelijk om een e-mail te zenden

(info@streekarchief.sre.nl), maar van een werkelijke elektronische dienstverlening is nog lang geen sprake. In de komende tijd zal geëxperimenteerd worden met het leveren van gescande dossiers aan de gemeenten die deel uitmaken van het werkingsgebied. In de toekomst kan een dergelijk on-line loket voor het publiek worden geopend, bijvoorbeeld voor elektronische kopieën uit tijdschriften of van bouw- en hinderwetvergunningen. Dergelijke loketten ontstaan bij vele (overheids)instellingen en het lijkt voor de hand te liggen dat er een zekere bundeling ontstaat.

DE BEFAAMDE DRUK OP DE KNOP

Het gezamenlijk ontwikkelen van initiatieven gebeurt op verschillende niveaus. Binnen de regio heeft het project Kenniswijk in elk geval geleid tot interessante contacten tussen verschillende aanbieders van informatie, die op den duur vruchten gaan afwerpen. Op provinciaal niveau loopt een project om te onderzoeken of het mogelijk is een internetadres te maken voor al het Brabants cultureel erfgoed. Landelijk is vooral de erfgoedkoepel Digitale Informatievoorziening en Archieven (DIVA) druk doende om de digitalisering van archieven te bevorderen. De DIVA onderscheidt drie niveau's waarop zij actief wil zijn. Om te beginnen moet er een digitaal overzicht komen van alle archieven met kort daarin aangegeven de aard van hun verzamelingen. Een noodzakelijke slag dieper is het project Integraal Digitaal Archievenoverzicht waarin per instelling een opgave van de aanwezige archieven met in de toekomst een verfijning tot op het niveau van het inventarisnummer. Tenslotte moet archiefmateriaal digitaal toegankelijk zijn, dus de inhoud van het stuk moet via internet oproepbaar zijn. Wat dit laatste betreft, heeft de DIVA een project gelanceerd onder de naam 'De kleur van Nederland: mensen, wonen en werken 1800-1970'. De DIVA omschrijft op internet het project als volgt: 'Naar schatting hebben zo'n 30 miljoen inwoners van ons land tussen 1800 en 1970 gewerkt aan de opbouw van het moderne Nederland. Wie waren zij en waar kwamen zij vandaan? Waar woonden ze en hoe zag hun leven en landschap er uit? ... Deze speurtocht naar de oorsprong van de huidige samenleving en de mensen die haar hebben gemaakt, staat centraal in de digitale activiteiten van archiefinstellingen in de komende jaren'. (zie www.divakoepel.nl). Dit betekent dat digitalisering van persoons- en familiegegevens, evenals van kaarten, tekeningen en foto's centraal staat. Het resultaat moet een grote verzameling van gegevens worden over Nederlanders en hun woonomgeving die met de spreekwoordelijke druk op de knop is te raadplegen.

LANDELIJKE REGIE

Een systeem zoals hierboven geschetst vraagt om centrale aansturing, waartoe DIVA het voortouw heeft genomen. Er wordt gezocht naar een mogelijkheid om alle bestaande databanksystemen, zoals Gen Lias, Digitale Stamboom, SIS/Haza-Data en GAAN, en de databank van het Centraal Bureau onder een noemer te laten draaien. Deze noemer wordt het Toegang op Personen oftewel TOP-systeem genoemd. De Rijksarchiefdienst zet zich in het kader van het 200-jarige bestaan in 2002 extra in om in dat jaar op dit terrein wat van de grond te krijgen.

Wat het digitaliseren van informatie over de woonomgeving betreft, ook hier wordt gedacht aan een zelfde structuur waarbij op een centraal internetadres de verschillende databanken in één keer zijn te bevragen. De basis waaraan de informatie over de woonomgeving wordt opgehangen, vormen de oudste kaarten van het kadaster uit 1832. Staatssecretaris dr. R. van der Ploeg heeft 3,6 miljoen beschikbaar gesteld voor het digitaliseren van alle kadasterkaarten. Aan dit basisbestand kunnen de verschillende archiefdiensten andere kaartbestanden koppelen, zodat het mogelijk wordt om de ontwikkeling in een bepaald gebied te volgen aan de hand van kadastrale en topografische kaarten. Er is niet zoveel fantasie voor nodig om een verband te leggen tussen een plek op een kaart en een foto ervan. Technisch is het met behulp van coördinaten mogelijk om deze verbinding

daadwerkelijk te maken. Ook bouw- en hinderwetvergunningen zijn aan coördinaten te verbinden en dus aan kaarten, waarna het ook mogelijk wordt deze gegevens aan elkaar te haken. Zo krijgt de historische woonomgeving als het ware een nieuwe dimensie. Er zal evenwel nog heel wat water door de Dommel vloeien voordat zo'n breed opgezet systeem operationeel is.

TENSLOTTE

Naar goede Nederlandse gewoonte zien we een mix tussen plaatselijk en landelijk initiatief. In de komende jaren zal veel afstemming en samenwerking nodig zijn om de ambitieuze plannen waar te maken. Niet alleen praten, maar vooral doen zal het parool zijn, want zonder gedigitaliseerde informatie blijven alle mooie plannen lege dozen. Veel werk en geld zal gemoeid zijn met het invoeren van gegevens in de diverse systemen, waarbij zeker een beroep zal worden gedaan op de inzet van vrijwilligers. De winst van alle inspanningen en investeringen zal zijn dat ons gezamenlijk cultureel erfgoed hiermee een groot bereik krijgt en de rol in de samenleving kan spelen die het verdient.

Arnold Wiggers

COMPUTER EN GENEALOGIE

DAT WAS EEN KLAAP!

Laat ik voorop stellen dat ik een digibeet ben; dit is te vergelijken met een analfabeet, maar dan in het digitale vlak.

Mijn eerste kennismaking met computers was in 1959 op de Expo in Brussel. In het Amerikaanse Paviljoen stond een reusachtig apparaat opgesteld waar je na opgave van een jaartal de gebeurtenissen uit dat jaar in de door jou gewenste taal op een ter plaatse gedrukt papier kreeg voorgeschoteld. Het ding werd een Ramac genoemd.

Toen ik in 1960 bij DAF kwam, werd daar juist een aarzelend begin gemaakt met het digitaliseren van het onderdelenbestand en daar verscheen opnieuw de naam Ramac in beeld. Op het vertaalbureau hadden wij daar weinig last van. Zo nu en dan moesten wij een verhaaltje vertalen over computeraangelegenheden en dat gaf al moeite genoeg omdat wij de terminologie nog niet kenden. DAF pleegde geen verkoop of service in Groot-Brittannië zodat we daar geen navraag konden doen omtrent de rond het computergebeuren gebruikte kreten. Weliswaar beschikten wij over (gejatte) literatuur in het Engels van andere niet-Engelstalige merken, doch die zijn bij een vertaalbureau bij voorbaat verdacht. Ook gegevens uit de Verenigde Staten werden niet betrouwbaar genoeg geacht.

Indeweg werden andere afdelingen van het DAF-concern verblijd met de komst van de computer. Ik meen me te herinneren dat de complete boekhouding als tweede aan de beurt was om 'op de Ramac' te gaan. Later viel andere afdelingen de eer te beurt om gecomputeriseerd te worden: Verkoop, Fabricage, Personeel en Inkoop. De buitenwereld (importeurs, dealers en leveranciers) werden met dit nieuwe fenomeen nog niet lastig gevallen.

Toen we uiteindelijk hiermede naar buiten traden waren de Nederlandse dealers de eersten die met dit voor hen nog nieuwe verschijnsel te maken kregen. Voor onderdelenbestellingen moesten zij ponskaarten gebruiken. Ik herinner mij nog het commentaar van de chef Onderdelen Binnenland: 'Voor mijn part schrijven ze hun bestellingen op WC-papier, als we ze maar krijgen'. De onderdelenboeken waren voor veel dealers al moeilijk genoeg, nu kwamen daar nog ponskaarten bij en moeilijke rekeningen. De onvermijdelijke kinderziektes droegen ook al niet bij tot een popularisering van het systeem.

Geen wonder dus dat ik me verre hield van alles wat op computers leek.

In 1983 begon ik voor mijzelf als vertaler en nog steeds met een goede schrijfmachine, die ook goede diensten bewees bij de genealogie. Het fatale moment kwam in 1985. De personal computers waren net uit en DAF, één van mijn gewaardeerde cliënten, verzocht mij dringend de vertalingen voortaan op de computer te doen.

Dat was een klap! Gedachtig het Engelse spreekwoord 'He who pays the piper, calls the tune' (wie betaalt, bepaalt) ging ik overstag. Ik schafte me een mooie computer aan en een software programma dat je 'spelenderwijs met de computer vertrouwd maakt'. Dat laatste klopte bepaald niet en al mijn angstige voorgevoelens werden bewaarheid. Niettemin slaagde ik er binnen een redelijke tijd in digitale vertalingen te produceren en ging ik ook mijn voorouders langs die weg administreren.

Als ik nu terugkijk op dit tijdperk van 16 jaar computerervaring, waarin ik drie computers heb versleten, kan ik constateren:

- a) dat ik geen muisarm heb gekregen,
- b) dat ik waarschijnlijk geen schermstraling of dergelijke heb opgelopen,
- c) dat ik veel plezier gehad heb van gecomputeriseerd vertalen,
- d) dat het gecomputeriseerd verwerken van je voorouders slechts nu en dan problemen oplevert,
- e) dat ik die problemen dank zij een zoon en een schoonzoon die beiden 'in het vak zitten' de baas heb kunnen worden,
- f) dat ik vol ongeduld uitzie naar het juni-nummer om te zien wat anderen voor een verhaal in elkaar geknutseld hebben. Ik heb zo'n twee maanden lopen prakkeseren welke aanpak ik zou toepassen. Het verband tussen computers en genealogie was duidelijk genoeg, maar om daar een spetterend verhaal van te maken, ging toch wel mijn inspiratie te boven.

Piet van der Helm

WERKGROEP COMPUTERGEANEALOGIE

een initiatief van de NGV afdeling Kempen- en Peelland

ONTSTAAN EN DOELSTELLING

Het begin van de jaren negentig was de tijd dat de computer zijn weg vond naar de thuisgebruiker. Ook genealogen kwamen steeds meer in contact met dit hulpmiddel. Een toen nog beperkt aantal leden van onze afdeling bezat een computer en gebruikte deze bij het verwerken van hun onderzoeksresultaten. Veel meer leden echter overwogen op dat moment nog de aanschaf van een PC en van genealogische software. De keuze van een PC was relatief gemakkelijk; er waren voldoende hobbyisten die als "adviseur" wilden optreden. Moeilijker was het met de keuze van een genealogisch programma. De "adviseurs" lieten het op dit punt veelal afweten; hun belangstelling lag meer bij technische hoogstandjes van en met hun apparatuur.

Het bestuur van de afdeling Kempen- en Peelland heeft ingezien dat hier een taak lag en ondersteunde het initiatief van een aantal leden om een 'Werkgroep Computergenealogie' in het leven te roepen. De doelstelling van deze werkgroep werd het ondersteunen van de leden van de afdeling in het gebruik van een computer bij genealogisch onderzoek en het adviseren bij aanschaf van genealogische software. De activiteiten richtten zich op beginnende computergenealogen en genealogen die de aanschaf van een computer en/of genealogische software overwogen. De werkgroep was van mening dat gevorderde

computergenealogen niet tot de doelgroep moesten worden gerekend omdat die hun weg wel wisten te vinden of al gevonden hadden.

De leden van de werkgroep zelf hadden ruime ervaring met de computer in het algemeen en/of met genealogische programmatuur in het bijzonder. Op een enkele uitzondering na was echter bij de werkgroepleden geen sprake van diepgaande technische computerkennis of van programmeerkennis van de door hen gebruikte software. Maar met hun praktische ervaring wilden zij hun medegenealogen wel behulpzaam zijn. Bij de aanvang van de werkzaamheden van de werkgroep konden daarom een aantal uiteenlopende genealogische programma's worden gedemonstreerd: PRO-GEN, GensData/D90, HazaData, Familiegeshiedenis en Reunion. Door wijzigingen in de samenstelling van de werkgroep verdwenen de twee laatstgenoemde programma's na enige tijd van het toneel, maar kon enkele jaren later het programma Brother's Keeper aan het repertoire worden toegevoegd.

WERKWIJZE

De werkgroep ontwikkelde in aanvulling op de door het bestuur van de afdeling georganiseerde activiteiten enkele zelfstandige projecten voor het bereiken van haar doel: het uitnodigen van sprekers over een van de grotere genealogieprogramma's; daardoor konden ook programma's aan bod komen, die niet door een van de werkgroepleden zelf gebruikt werden

- de in samenwerking met heemkundekringen uit de regio georganiseerde inloopbijeenkomsten, waarin zowel heemkundige als genealogische demonstraties en toelichtingen plaatsvonden
- de verzorging van voordrachten over de toepassing van vaardigheden (zoals scannen) en nieuwe informatiebronnen (als het gebruik van internet en de ontwikkeling van genea-knowhow)
- enkele van deze projecten werden gerealiseerd in nauwe samenwerking met de HCC, afdeling Eindhoven, de Hobby Computer Club, waarvan de regionale indeling in afdelingen in grote lijnen overeenkomt met die van de NGV

PERSPECTIEF

Enkele jaren geleden heeft de werkgroep een enquête onder de leden van de afdeling gehouden over het computer- en programmeergebruik bij de uitvoering van genealogisch onderzoek. Daarbij werd tevens de vraag gesteld naar de behoefte aan algemene en/of specifieke ondersteuning op dit gebied. Tegelijkertijd werd geïnformeerd naar de bereidheid van de leden om hun eigen deskundigheid op enig met het computergebruik want gebied te gebruiken voor de ondersteuning van collega-genealogen.

Een respons op deze enquête was zo gering en liep inhoudelijk zo ver uiteen, dat de werkgroep geen nieuwe koers kon inslaan -zoals ze gehoopt had- en haar bestaande werkzaamheden daarom ongewijzigd voortzette.

Ze recent hebben vier (van de acht) leden van de werkgroep om uiteenlopende en telkens legitieme redenen (vooral overbelasting door combinatie met andere activiteiten) besloten hun werkzaamheden binnen de groep te beëindigen. De overblijvende leden kunnen vanuit hun inhoudelijke achtergrond alleen de Contactdienst, het programma PRO-GEN en enkele individueel ontwikkelde programma's en gegevensbestanden actief ondersteunen. Een oproep in het vorige nummer van het afdelingsblad om voor HazaData (het tweede meestgebruikte programma in deze regio volgens de eerder genoemde enquête) een nieuw lid in de werkgroep op te nemen bleef tot nu toe zonder respons.

De vraag doet zich daarom voor of de werkgroep zichzelf misschien overleefd heeft. Als dat het geval zou zijn, moeten we daarvoor onze ogen niet sluiten. Misschien is de doelstelling al bereikt, zonder dat we daar weet van hebben. Misschien maken de meeste genealogen uit deze regio al lang dankbaar gebruik van de vele mogelijkheden, die de computertechniek ons dezer dagen biedt, maar zijn we ons daarvan in de werkgroep nog niet bewust. Voor de enkeling, die dit terrein nog moet verkennen zijn er intussen veel andere alternatieven aanwezig (literatuur, cursussen, etc.). En met de enorme bronnenschat, die het Internet ons heden ten dage biedt is de behoefte aan persoonlijke communicatie misschien sterker dan ooit afgenomen.

Binnen de werkgroep wordt dan ook discussie gevoerd over de noodzaak van het voortzetten van een werkgroep computergenealogie binnen de afdeling Kempen- en Peelland. Enkelens zijn de mening toegedaan dat initiatieven op dit gebied op bescheiden schaal ook door het bestuur genomen zouden kunnen worden. Daarvoor hoeft geen werkgroep in stand gehouden te worden. De werkgroep puur als een lokale PRO-GEN Gebruikersgroep (als het enige door de leden van de werkgroep ondersteunde algemene genealogieprogramma) te laten voortbestaan schiet zijn doel voorbij. Andere leden zijn van mening dat veel genealogische computertoepassingen nog niet aan bod zijn gekomen. Bovendien is de computertechniek nog een relatief jonge tak van sport en de ontwikkelingen op hard- en softwaregebied volgen elkaar in ras tempo op. Voor deze leden meer dan voldoende reden om de werkgroep te laten voortbestaan. Door een enkeling wordt hieraan toegevoegd dat deelname aan (de activiteiten van) de werkgroep leidt tot grotere betrokkenheid bij de afdeling, hetgeen op zich al voldoende reden voor het voortbestaan van de werkgroep zou zijn.

UW MENING IS BELANGRIJK

Bij de besluitvorming over het voortbestaan van de werkgroep zouden we graag de meningen en zienswijzen van onze leden willen betrekken. Moeten de activiteiten van de werkgroep worden voortgezet? Hebt u er voldoende profijt van gehad in de afgelopen jaren? Wat verwacht u eigenlijk anno 2001 van de werkgroep? Welke onderwerpen zouden aan bod moeten komen? Welke (nieuwe) activiteiten moeten volgens u worden ontwikkeld? Ziet u een meerwaarde in de presentaties van de werkgroep ten opzichte van door het bestuur genomen initiatieven? Enzovoorts, enzovoorts.

Kortom, wij nodigen u van harte uit een bijdrage te leveren aan de discussie en ons bij onze besluitvorming te ondersteunen. Uw reactie graag naar:

**Werkgroep Computergenealogie
Albert Koning**

KOPIJ VOOR VOLGEND NUMMER
UW KOPIJ S.V.P. INZENDEN VOOR 1 AUGUSTUS 2001
DE REDACTIE ONTVANGT UW KOPIJ HANDGESCHREVEN OF GETYPT
OP 3,5 INCH DISKETTE OF VIA E-MAIL
IN B.V. WORD-PERFECT OF WORD

e-mail adres: ruudswier@cs.com
nieuw post-adres: Ouverture 54, 5629 PV EINDHOVEN
nu ook fax: 040 256 80 96

GEGEVENS VOOR SCHAKELS, KWARTIERSTATEN EN MOEDERSLINEN
GRAAG NAAR HENK UNIJ

e-mail adres: he.unij@wx.s.nl
post-adres: Taunus 1, 5706 PC HELMOND

BESTUUR

Voorzitter

Henk Hilhorst pater Vogelsstraat 9 5741 JE Beek en Donk (0492) 46 22 94

Secretaris / Informatie en promotie (DIP),

Geert Rozendal meester Busselstraat 15 5731 NA Mierlo (0492) 66 02 49
e-mail: rozendal@robeheer.demon.nl

Penningmeester

Piet Dalmaijer Biezenweg 1 5651 AC Eindhoven (040) 251 26 11

Leden

Stef Aldenhuijsen Schoorstraat 11 5071 RA Udenhout (013) 511 12 94

Albert Koning Ulenpas 50 5655 JJ Eindhoven (040) 251 76 06

Jan Waszink Theeuwenlaan 3 5591 EJ Heeze (040) 226 16 03

vacature

Afgevaardigde

Henk Hilhorst pater Vogelsstraat 9 5741 JE Beek en Donk (0492) 46 22 94
vacature plv. Afgevaardigde

Kontaktdienst

Wim van Stek J. Steenstraat 10 5684 AK Best (0499) 39 62 44

Opvang nieuwe leden:

Stef Aldenhuijsen Schoorstraat 11 5071 RA Udenhout (013) 511 12 94

Bert Venverloo Heike 36 5508 PB Veldhoven (040) 254 41 21

Klaas de Jonge Kerktorenstraat 17 5503 PA Veldhoven (040) 253 27 06

Standbemanning:

Jan Waszink en Wim van Zantvoort

Redactie Afdelingstijdschrift:

Toon van Gestel prins Alexanderstraat 16 e-mail: ruudswier@cs.com

(eindredactie) 5616 BL Eindhoven (040) 252 45 98

Hugo Schaap Reaalhof 9 e-mail: awjmvangestel@cs.com

Ruud Swier Ouverture 54 5551 VR Dommelen (040) 201 92 99

5629 PV Eindhoven (040) 283 38 31

Fax: (040) 256 80 96

Henk Unij Taunus 1 5706 FC Helmond (0492) 52 72 21

Afdelingskascommissie

Jan Schoenmakers, John Parmentier en Ton Conijn

Tijdschriftenuitleen/bibliotheek

Piet van der Helm Saruman 2 5663 SK Geldrop (040) 286 35 02

Jan Waszink Theeuwenlaan 3 5591 EJ Heeze (040) 226 16 03

Computergenealogie

HELP DESK

Albert Koning PRO-GEN (040) 251 76 06 a.t.j.koning@kader.hobby.nl

Henny de Ruijter PRO-GEN (040) 285 73 48 h.deruijter@chello.nl

Wim van Stek GENS DATA (0499) 39 62 44 w.van.stek@hccnet.nl

Henk Unij PRO-GEN (0492) 52 72 21 he.unij@wxs.nl

Landelijk secretariaat: NGV Postbus 976 1000 AZ Amsterdam

Website NGV <http://www.ngv.nl> Website afdeling <http://www.dsc.nl/ngvbkp>

Website RANB <http://www.tref.nl/s-hertogenbosch/rijksarchief/default.htm>

NGV-Kempen- en Peelland
Dhr. S. Aldenhuijsen
Schoorstraat 11
5071 RA Udenhout

PTT P
Port b
Port p
Pays-f